

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105002/B/2023/S421000354593N

ŠPORTOVÁ DIPLOMACIA RUSKEJ FEDERÁCIE
Bakalárska práca

2023

Nina Szomolányiová

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV**

ŠPORTOVÁ DIPLOMACIA RUSKEJ FEDERÁCIE

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie

Vedúci záverečnej práce: Mgr. Terézia Seresová

Bratislava, 2023

Nina Szomolányiová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasuje, že túto bakalársku prácu som vypracovala samostatne a v zozname použitej literatúry uvádzam všetky zdroje.

Dátum:

.....

podpis študenta

Abstrakt

SZOMOLÁNYIOVÁ, Nina: *Športová diplomacia Ruskej federácie*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Odbor medzinárodných ekonomických vzťahov. – Vedúci práce: Mgr. Terézia Seresová. Bratislava: FMV, 2023, 45 s.

Záverečná práca je vypracovaná na tému Športová diplomacia ruskej federácie. Cieľom záverečnej práce bolo určiť dôležitosť spojenia športu a politiky v modernom svete a analyzovať vplyv športových úspechov Ruskej federácie. Práca je rozdelená do 3 kapitol. Prvá kapitola práce je venovaná teoretickému objasneniu pojmu diplomacia, vymedzenie formovania športu, športovej diplomacie v medzinárodnom prostredí a analýzu športovej diplomacie v Sovietskom zväze pre hlbšie pochopenie športovej diplomacie Ruska. V druhej kapitole sa venujeme vymedzeniu hlavného cieľa práce a čiastkových cieľov našej záverečnej práce a popisu použitých metodologických postupov. V tretej kapitole sa zaoberáme analyzovaním využívania športovej diplomacie Ruskou federáciou na konkrétnych príkladoch. Výsledkom riešenia danej problematiky je obsahová analýza a komparácia jednotlivých prípadov a stanovísk športových organizácií a federácií.

Kľúčové slová: športová diplomacia, Ruská federácia, šport, medzinárodné súťaže

Abstract

SZOMOLÁNYIOVÁ, Nina: *Sport diplomacy of Russian federation*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of international Relation; Department of International Economic Relations. – Thesis Supervisor: Mgr. Terézia Seresová. Bratislava: FMV, 2023, 45 p.

The final thesis is focused on the topic of sports diplomacy of the Russian Federation. The aim of the thesis was to determine the importance of the connection of sport and politics in the modern world, and to analyse the impact of the Russian Federation's sporting achievements. The work is divided into 3 chapters. The first chapter of the thesis is devoted to the theoretical clarification of the concept of diplomacy, the definition of the formation of sports, sports diplomacy in the international environment and the analysis of sports diplomacy in the Soviet Union for a deeper understanding of Russian sports diplomacy. In the second chapter, we focused on the definition of the main goal of the work and partial goals of our final work and the description of the methodological procedures used. In the third chapter, we analysed the use of sports diplomacy by the Russian Federation using specific examples. The result of solving the given issue is a content analysis and comparison of individual cases and opinions of sports organizations and federations.

Key words: sports diplomacy, Russian Federation, sport, international competitions

Zoznam skratiek

OSN – Organizácia Spojených národov

ZSSR – Zväz sovietskych socialistických republík

NATO – Severoatlantická aliancia

USA – Spojené štáty americké

OH – Olympijské hry

FIFA – Medzinárodná futbalová federácia

UNEP – Program OSN pre životné prostredie

USD – Americký dolár

LGBT – lesbický, gejský, bisexuálny a transrodový

KHL – Kontinentálna hokejová liga

RUSADA – Ruská antidopingová agentúra

WADA – Svetová antidopingová agentúra

WADAC – Svetový antidopingový kódex

MOV – Medzinárodný olympijsky výbor

NOV – Národný olympijsky výbor

USADA – Americká antidopingová agentúra

IIHF – Medzinárodná hokejová federácia

UEFA – Únia európskych futbalových klubov

ISU – Medzinárodná korčuliarska únia

IAAF – Medzinárodná asociácia atletických federácií

ITF – Medzinárodná tenisová federácia

ATP – Asociácia profesionálnych tenistov

WTA – Ženská tenisová asociácia

OBSAH

Úvod.....	8
1 Teoretické východiská športovej diplomacie	10
1.1 Diplomacia	10
1.2 Formovanie a vývoj športu a športovej diplomacie vo svete	11
1.3 Šport v medzinárodných vzťahoch	13
1.4 Šport ako „branding“ krajiny	15
2 Ciele a metodika práce.....	17
3 Športová diplomacia Ruskej federácie	19
3.1 História športovej diplomacie v Ruskej federácii	19
3.2 Vzťah športu k štátu, médiami a súkromnými podnikateľmi	21
3.3 Nástroje ruskej športovej diplomacie	23
3.3.1 <i>Zimné olympijské hry v Soči</i>	25
3.3.2 <i>Majstrovstvá sveta vo futbale v Rusku</i>	26
3.3.3 <i>Kontinentálna hokejová liga</i>	27
3.4 Doping v športe	29
3.5 Športové sankcie po ruskej invázii na Ukrajinu	31
3.6 Postoj jednotlivých medzinárodných športových organizácií ku konfliktu Ruska a Ukrajiny	32
3.6.1 <i>Medzinárodná hokejová federácia (IIHF)</i>	32
3.6.2 <i>Medzinárodná futbalová federácia (FIFA) a únia európskych futbalových zväzov (UEFA)</i>	33
3.6.3 <i>Medzinárodná korčuliarska únia (ISU)</i>	34
3.6.4 <i>Rada Svetovej atletiky (IAAF)</i>	34
3.6.5 <i>Medzinárodná tenisová federácia (ITF)</i>	35
3.7 Letné Olympijské hry v Paríži 2024	36
3.7.1 <i>11. Olympijský Summit MOV</i>	36
3.7.2 <i>Postoj Organizácie spojených národov</i>	37
3.7.3 <i>Bojkot Olympijských hier v Paríži 2024</i>	38
ZÁVER	40
Zoznam použitej literatúry	42

Úvod

Svet sa stáva stále viac prepojeným a vzájomne závislým, žiadny štát nie je schopný existovať izolovane od svetového spoločenstva. Integračné procesy v súčasnosti nepokrývajú len ekonomickú a politickú sféru, ale aj šport. Najväčšie medzinárodné športové organizácie majú vo svete vážny vplyv a kontrolujú najsilnejšie finančné toky. Najväčšie športové organizácie ako Medzinárodný olympijský výbor a Medzinárodná federácia futbalových zväzov sú svojím rozsahom globálnejšie ako OSN.

Po tisícročia existoval úzky vzťah medzi politikou, diplomaciou a športom ale termín športová diplomacia predstavuje relatívne nový pojem. Opisuje starú prax, ktorou je sila športu zblížovať ľudí, komunity a národy prostredníctvom spoločného záujmu k fyzickým aktivitám. Okrem toho sa šport chápe aj ako vzdelávací nástroj, ktorý pomáha budovať tímového ducha a prispieva k socializácii a spájaniu ľudí. Prostredníctvom prezentácie športových hodnôt solidarity a mieru, šport ako politický nástroj môže prispievať k politickej rovnováhe a stabilite vo svete. Vďaka všeobecným a uznávaným politickým a kultúrnym rozmerom športu môže byť považovaný za účinný prostriedok na dosiahnutie rozvoja a medzinárodnej spolupráce. Štáty však často zabúdajú na tieto princípy športu, šport a organizáciu medzinárodných podujatí využívajú na zviditeľnenie mena a imidžu krajiny, dokázanie alebo posilnenie ekonomickej moci na medzinárodnej úrovni, presadzovanie záujmov krajiny, alebo zo strategických politických plánov. Športové podujatia sú miesta, kde sa môžu medzinárodní lídri stretnúť a začať dialóg na menej oficiálnej úrovni. V oblasti športovej diplomacie je pomerne aktívna Ruská federácia, jej športová diplomacia je zameraná nielen na projekciu pozitívneho obrazu o sebe samom a ukazovania svojej sily, ale aj na budovanie vzťahov s postsovietskymi krajinami.

Práca na tému Športová diplomacia ruskej federácie je z akademického hľadiska prínosná čerpaním odbornej literatúry a vedeckých článkov od zahraničných autorov, najmä z Anglicka, Ameriky a Ruska. Za hlavný cieľ našej práce sme si stanovili priblížiť problematiku športovej diplomacie Ruskej federácie od jej vzniku až po súčasnosť definovať športovú diplomáciu ako súčasť a nástroj zahraničnej politiky a poukázať na vplyv a prepojenosť moci štátu v medzinárodnom prostredí a športu. Na stanovenie hlavného cieľa práce, sme ho rozšírili o ďalšie čiastkové ciele, ktorými sú Teoretické vymedzenie pojmu diplomacia, analýza vývoja športu a jeho prepojenia s medzinárodnou

politikou, prepojenie športu ako značky krajiny s budovaním jej mena v medzinárodnom prostredí a analýzu športovej diplomacie v Sovietskom zväze pre hlbšie pochopenie športovej diplomacie Ruska, nakoľko jej základy boli položené v Sovietskom zväze. V práci využívame analýzu obsahu a komparatívnu metódu.

Na základe vopred zadaného cieľa sme naformulovali dve vedecké otázky. Do akej miery šport ovplyvňuje politické dianie Ruskej federácie? Do akej miery politika Ruskej federácie ovplyvňuje šport? V našej práci sa pokúsime rozobrať jednotlivé otázky a zodpovedať ich.

1 Teoretické východiská športovej diplomacie

1.1 Diplomacia

Pre lepšie pochopenie problematiky športovej diplomacie Ruskej federácie, ale aj športovej diplomacie ako takej, je potrebné si v prvej kapitole vysvetliť pojem diplomacia.

Diplomaciu môžeme charakterizovať ako umenie a vedu v udržiavaní mierových vzťahov medzi národmi, skupinami alebo jednotlivcami. Diplomacia často odkazuje na predstaviteľov rôznych skupín, ktorí diskutujú o problémoch, ako sú konflikty, obchod, životné prostredie, technológie, udržiavanie bezpečnosti alebo šport. Je to metóda ovplyvňovania rozhodnutí a správania cudzích vlád, národov, skupín alebo jedincov prostredníctvom dialógu, vyjednávania alebo iných mierových riešení. Diplomati sa snažia pomáhať vlastnej krajine, podporovať spoluprácu medzi národmi a udržiavať mier.¹

Slovo „diplomacia“ pochádza zo starogréckeho výrazu *diplōma*, čo v preklade znamená „predmet zložený na dve časti“. Uvedené slovo bolo súčasťou dokumentu, ktorý umožňoval cestovať alebo mať špeciálne privilégia, často spojené s úlohou diplomata. Historicky diplomacia znamenala vedenie oficiálnych (zväčša bilaterálnych) vzťahov medzi suverénnymi štátmi. Modernú diplomaciu sme spozorovali už v talianskych mestských štátoch z 5. storočia. Cieľom diplomacie bolo vytvorenie komunikačného kanála medzi panovníkom a mestskými štátmi. Komunikačným kanálom dominovali západoeurópske jazyky, najmä francúzština.² V 20. storočí sa diplomatické praktiky začali využívať na celom svete a diplomacia sa rozšírila na stretnutia, konferencie, medzinárodné a nadnárodné aktivity na najvyššej úrovni.^{3 4}

Diplomacia tradične zahŕňa kontakt medzi vládami iných krajín, ale existujú aj iné kanály na komunikáciu národných záujmov a ovplyvňovanie iných krajín. Po oficiálnom diplomatickom uznaní medzi štátmi dialóg zvyčajne pokračuje ďalšími diplomatickými kanálmi, napríklad vzdelávacími výmennými programami, koncertami, športovými

¹ **ALI, Saleem. 2022.** National Geographic. [Online] 2022.
<https://education.nationalgeographic.org/resource/diplomacy>.

² **VELIKAJA Anna, SEMEDOV Semed. 2022.** *РОССИЙСКАЯ СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*. [Online] Február 2022. file:///C:/Users/ninas/Downloads/rossiyskaya-sportivnaya-diplomatiya.pdf.

³ **HEERE J. TRUNKOS B.** fit publishing. *Sport Diplomacy: A review of how sports can be used to improve international relationships*. [Online] https://fitpublishing.com/sites/default/files/pages_from_sportdiplomacy-011317-bw20.pdf.

https://fitpublishing.com/sites/default/files/pages_from_sportdiplomacy-011317-bw20.pdf.

⁴ **FREEMAN Chas. W. and Marks, Sally. 2022.** Encyclopedia Britannica. *diplomacy*. [Online] 2022.
<https://www.britannica.com/topic/diplomacy>. Accessed 13 October 2022.

podujatiami alebo inými kultúrnymi podujatiami. Svet je čoraz viac prepojený a diplomati ovládajú v súčasnosti stále viac nástrojov v oblasti diplomacie. Tradične boli bilaterálne rokovania a summity prístupmi k riešeniu medzinárodných problémov, no v 20. storočí sa začali využívať nové nástroje diplomatickej komunikácie ako verejná diplomacia, kultúrna diplomacia a kyber-diplomacia. Taktiež sa výrazne zmenilo to, akým spôsobom je vedená diplomacia a kto sú jej aktéri. Prítomnosť vlády na diplomatických stretnutiach nie je nevyhnutná. Namiesto toho môže záujmy štátu zastupovať športovec, umelec, vedec, alebo iný zástupcovia štátov na rôznych medzinárodných podujatiach. Multilaterálne inštitúcie ako Organizácia spojených národov alebo Medzinárodný olympijský výbor, globálne firmy ako Apple alebo Nike a jednotlivci ako úspešný športovci alebo herci teraz môžu zastupovať svoje štáty a pomáhať riešiť národné problémy napríklad prostredníctvom diplomacie kultúry a športu. Tieto menej známe diplomatické nástroje slúžia ako skvelé príklady, ako môžu vlády nepriamo ovplyvňovať iné štáty. Aj keď napríklad športovci sa nezúčastňujú priamo rokovaní, športové podujatia slúžia ako skvelé miesto pre hlavy štátov a diplomatov, aby sa stretli a prediskutovali problémy. Tento vplyv založený na prítlačivosti krajín sa nazýva aj mäkká sila.⁵

1.2 Formovanie a vývoj športu a športovej diplomacie vo svete

Koncept „mäkkej sily“ (alebo soft power) bol vyvinutý a prvýkrát prezentovaný odbornej komunite profesorom a známym špecialistom na medzinárodné vzťahy, Josephom Nye Jr. už v roku 1990. Mäkkú silu chápeme ako schopnosť dosahovať ciele v zahraničnopolitickej úrovni presvedčaním a získavaním sympatií iných aktérov. Dôležitým štrukturálnym prvkom mäkkej sily a jej verejnej diplomacie je nepochybne šport.⁶

Základy športu boli položené v starovekom Egypte a Mezopotámii v súvislosti so vznikom triedy profesionálnych bojovníkov. Vznik profesionálneho športu a jeho premena na dôležitý prvok spoločenského života sa odohral v starovekom Grécku. V stredoveku sa v Európe objavil zápas päste a hry – predchodcovia moderného tenisu a futbalu. V tomto období sa rozšírili aj ľudové športové hry a zábavy, ktoré čiastočne prebrali črty

⁵ ŠTULAJER Ivan, ŠTULAJER Matúš. 2016. *Significance of sport in international relationship*. Banská Bystrica : Faculty of Political Sciences and International Realtion, Matej Bel University, 29. Február 2016.

⁶ OLEGOVICH, Naumov Alexander. 2017. *Спортивная дипломатия как инструмент «мягкой силы» / Мировая политика*. Moskva : s.n., 2017.

starovekých náboženských sviatkov, ktoré však kresťanské náboženstvo neschvaľovalo, keďže sa považovali za prejavy pohanstva. Niektoré zo starých športových hier, ktoré prežili dodnes, dávajú predstavu o pomerne vysokej fyzickej úrovni ich športovcov. Príkladom je tímová hra Kabaddi⁷, ktorá vznikla pred viac ako štyrmi tisícami rokov v Indii, Kabaddi existuje dodnes a od roku 1990 je zaradená do Ázijských hier. Pre moderné športy sú dôležité aj tradície bojových umení. V Číne sa centrom ich rozvoja stal kláštor Shaolin a v stredovekom Japonsku sa najmä vďaka triede samurajov rozvíjali rôzne športy vrátane bojových umení.

História športu ako faktora medzinárodných vzťahov má korene v starovekých olympijských hrách, ktoré sa konali a území moderného Grécka. Prvé zdokumentované olympijské hry sa datujú od roku 776 pred Kristom. Koncom 4. storočia boli olympijské hry ako pozostatok pohanstva zakázané, ale v roku 1896 boli opäť obnovené a zaujali ústredné miesto v športe 20. – 21. storočia, vďaka čomu sa športové súťaže na medzinárodnej a národnej úrovni stali súčasťou medzinárodnej politiky.

Šport ako globálny fenomén plní mnohé spoločenské a politické funkcie. Oblasť športu zahŕňa funkcie výchovy mladej generácie a jej socializácie, rozvíja zdravý životný štýl, morálne kvality a účasti na spoločenských procesoch. Športové úspechy štátu ako celku prispievajú k tomu, že u väčšiny jeho občanov vzniká predstava o správnosti postupu vlády, pravdivosti systému hodnôt prevládajúceho v tejto spoločnosti. Šport sa, stal dôležitým faktorom aj vo svetovej politike. Športová diplomacia dnes zohráva čoraz dôležitejšiu úlohu pri formovaní medzinárodnej agendy. Podľa nášho názoru možno športovú diplomáciu charakterizovať ako činnosť vládnych a mimovládnych štruktúr v rámci realizácie zahraničnej politiky štátu organizovaním, konaním a účasťou na medzinárodných športových podujatiach.⁸

Dnes prebieha aktívny proces formovania športovej diplomacie ako efektívnej stratégie „soft power“, schopnej riešiť dôležité úlohy štátu na medzinárodnom poli. Šport sa objektívne stáva jednou z hlavných súčastí moderného sveta, počet športov a športových organizácií sa neustále zvyšuje a ich vplyv na medzinárodnom poli rastie. Dochádza k

⁷ Tímová športová hra, medzi 2 tímami so 7 hráčmi. Cieľom hry je aby jeden hráč vbehol na polovicu ihriska súpera, dotkol sa čo najväčšieho počtu jeho hráčov a vrátil sa na ihrisko.

⁸ **OLEGOVICH, Naumov Alexander. 2017.** *Спортивная дипломатия как инструмент «мягкой силы» / Мировая политика.* Moskva : s.n., 2017.

zblížovaniu športu a diplomacie z hľadiska ich schopnosti vytvárať pozitívny obraz krajiny v zahraničí. Vďaka športu sa obraz krajiny môže meniť úžasnou rýchlosťou, ktorá je dokonca niekedy efektívnejšia ako výsledky diplomatických akcií. Kvalita organizovania významných medzinárodných športových podujatí, úroveň prípravy športovcov, ich chuť víťaziť, schopnosť nielen víťaziť, ale aj dôstojne sa stretnúť s prehrou – to všetko prispieva k formovaniu pozitívneho obrazu štátu. Nakoniec, schopnosť športovej diplomacie vysielat' „mäkké“ signály naznačujúce stav medzištátnych vzťahov sa zvyšuje a má dokonca priamy vplyv na vzťahy medzi krajinami.⁹

1.3 Šport v medzinárodných vzťahoch

Medzinárodné vzťahy sú sociálna politologická disciplína skúmajúca spoločenské javy, ktoré sa odohrávajú v rámci medzinárodného systému. Tieto vzťahy sú regulované súborom noriem a pravidiel, ktoré upravujú následné vzťahy medzi štátmi. Krajiny medzi sebou komunikujú na dennej báze a vedú neustále dialógy o viacerých otázkach, ktoré zahŕňajú politické, sociálne, ekonomické a vojenské problémy. Aké nástroje si zvolia na riešenie problémov alebo výziev, je na vedúcich predstaviteľoch štátu. V zmysle nástrojov zahraničnej politiky šport môže slúžiť aj ako nástroj na uplatňovanie mäkkej moci, v ktorej môže zohrávať dôležitú úlohu. Definícia zdrojov mäkkej sily zahŕňa kultúru, politické hodnoty a zahraničnú politiku.

V dnešnom čoraz viac prepojenom medzinárodnom systéme sa krajiny snažia využiť svoje diplomatické aktivity v plnej miere. Šport môže v tomto procese zohrávať dôležitú úlohu aj kvôli svojej popularite. Popularita športových podujatí medzinárodnej – svetovej úrovne môže umožniť iniciatívu multilaterálnej diplomacie.¹⁰ Z politického hľadiska sa dá charakterizovať športová diplomacia ako súbor diplomatických nástrojov a prostriedkov, ktoré predstavujú metódu komunikácie medzi jednotlivými účastníkmi športu. V tomto prípade sú účastníci športu považovaní nie len za športovcov, ale aj za organizované medzinárodné športové hnutia ako Medzinárodný olympijský výbor, národné olympijské výbory, či medzinárodné športové federácie a tiež krajiny a medzinárodné organizácie za predpokladu, že majú záujem sa zúčastniť na medzinárodných športových

⁹ V. POSTLETHWAITE, C. JENKLIN, E. SHERRY. 2022. SPORT MANAGEMENT REVIEW . *Sport diplomacy: an integrative review*. [Online] 07. September 2022.

<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/14413523.2022.2071054?needAccess=true&role=button>.

¹⁰ CHARTER, Olympic. 2021. olympics. *International Olympic Committee*. [Online] 2021.

<https://olympics.com/ioc/olympic-charter>.

podujatiach a túžbu využívať šport na dosiahnutie svojich politických cieľov. Športová diplomacia môže byť teda chápaná ako riadená a vedomá komunikácia, ktorá je schopná riešiť medzinárodné problémy na politickej úrovni prostredníctvom športu.¹¹

V súčasnosti je šport bližšie k politike ako v minulosti. V rezolúcii valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov 65/1 z 22. septembra 2010 sa uvádza, že šport „môže pomôcť posilniť spoluprácu, solidaritu, toleranciu, porozumenie a sociálnu integráciu“.¹² Olympijská charta uvádza, že je dôležité dať šport do služieb ľudstva a podporovať mierovú spoločnosť a zdravý životný štýl, zohľadňovať prepojenie športu s kultúrou a vzdelávaním a zachovať dôstojnosť človeka bez akejkoľvek diskriminácie.⁶ Mierová funkcia športu zohráva dôležitú úlohu pri posilňovaní solidarity na medzinárodnej scéne a jej symbolická funkcia predstavuje šport ako model mierového súperenia na rozdiel od ozbrojeného boja.

Športová diplomacia sa považuje za zahraničnopolitický nástroj na vytváranie atraktívneho obrazu krajiny v medzinárodnom priestore organizovaním a účasťou na medzinárodných športových podujatiach, vysielaním reprezentantov krajiny na medzinárodné podujatia. Pri stále väčšej pozornosti, ktorú šport má, nie je možné dosiahnuť depolitizáciu športu. Šport sa často stáva rukojemníkom zahraničnopolitickej rivality a nie vždy je zameraný na posilnenie medzinárodnej spolupráce. Nepoužíva sa len na vytvorenie atraktívneho obrazu o krajine ale aj na vytváranie negatívneho obrazu súperiacich krajín prostredníctvom strategických komunikačných systémov. Športová diplomacia je však dôležitým nástrojom na posilnenie mieru a vzájomného porozumenia, ako aj rozvoja medzinárodných kontaktov a prispieva k rastu medzinárodnej prestíže krajiny.¹³

¹¹ **PLŠKO, Michal. 2005.** dspace. *СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*. [Online] 2005. https://dspace.spbu.ru/bitstream/11701/10677/1/PLShKO_DIPLOM.pdf?fbclid=IwAR1nlw25bsQPLpMjvoZu1Ghi1RvNLhV-tDBghMOCYDTGpeSXWBTf7dxH7bs.

¹² **CHARTER, Olympic. 2021.** olympics. *International Olympic Committee*. [Online] 2021. <https://olympics.com/ioc/olympic-charter>.

¹³ **LESAYOVÁ, Terézia. 2014.** Šport ako súčasť zahraničnej politiky štátu. Prípad letných olympijských hier v Číne 2008. [Online] 2014. <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/59473/120148850.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

1.4 Šport ako „branding“ krajiny

Branding krajiny prostredníctvom športu sa stal pre niektoré, hlavne rozvojové krajiny, veľmi lákavým a pomerne rýchlym prostriedkom na vylepšenie mena krajiny. Súčasné štáty sa čoraz viac zaujímajú o formovanie svojho mena na medzinárodnej úrovni, a to konkrétne v podobe povesti štátu, spôsobu, akým sú vnímané a medzinárodnej verejnej mienky. Branding krajiny prostredníctvom športu je možný najmä vďaka veľkému záujmu médií na športových podujatiach. Zvyčajne sa spája s organizovaním športových podujatí, keďže víťazstvá v športe sa považujú za veľmi prestížne. Mohli sme to spozorovať už počas studenej vojny, keď dve supervelmoci prejavovali svoju prevahu nad inými, okrem iného aj prostredníctvom víťazstiev v športe. Aby štáty ovplyvňovali alebo formovali svoju mäkkú silu, musia využívať rôzne metódy národnej značky a verejnej diplomacie. Branding krajiny je marketingová stratégia, ktorá sa zameriava na vonkajšie trhy s cieľom vytvoriť a komunikovať špecifický obraz národnej identity, zvýšiť export a prilákať turistov, investície a kvalifikovanú pracovnú silu. Formovať alebo zlepšovať národnú značku môžu vlády alebo iní aktéri pomocou športovej diplomacie. Tak ako na pozitívne emócie voči štátu, môže byť využívaný na komunikáciu negatívnych správ voči iným aktérom, napríklad bojkotovaním športových podujatí.¹⁴

Existuje niekoľko spôsobov, ako sa dá šport využiť pri budovaní národnej značky. Jeden z najvýznamnejších je organizovanie športových podujatí, či už veľkých medzinárodných podujatí ako Olympijské hry, futbalové majstrovstvá sveta a Európy, ale aj menšie podujatia ako napríklad mládežnícke súťaže.¹⁵ Organizovanie športových podujatí poskytuje príležitosť zvýšiť mäkkú silu národa, hoci ako Brannagan a Giulianotti poznamenali, vždy existuje riziko „mäkkého zbavenia právomoci“, ak je hosťiteľ nepripravený, respektíve vykazuje nežiaduce hodnoty.¹⁶

¹⁴ **PLŠKO, Michal.** 2005. dspace. *Sportivnaja diplomatija [СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ]*. [Online] 2005.

https://dspace.spbu.ru/bitstream/11701/10677/1/PLShKO_DIPLOM.pdf?fbclid=IwAR1nlw25bsQPLpMjvoZu1Ghi1RvNLhV-tDBghMOCYDTGpeSXWBTf7dxH7bs.

¹⁵ **KOBIERECKI Michal Marcin, STROZEK Piotr.** 2017. Sport as a Factor of Nation Branding: A Quantitative Approach. *The International Journal of the History of Sport*. [Online] 29. November 2017. <https://sci-hub.se/https://doi.org/10.1080/09523367.2017.1403901>.

¹⁶ **P.M. BRANNAGAN, R. GIBSON.** 2014. Leisure Studies. *‘Soft Power and Soft Disempowerment: Qatar, Global Sport and Football’s 2022 World Cup Finals’*. [Online] 8. október 2014. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02614367.2014.964291>. 6.

Príkladom môžu byť napríklad olympijské hry v Pekingu, o ktorých sa hovorí, že Čína prostredníctvom nich chcela ukázať svetu svoju ekonomickú silu a prednosti svojho politického systému.¹⁷

¹⁷ **OLEGOVICH, Naumov Alexander. 2017.** *Спортивная дипломатия как инструмент «мягкой силы»* / *Мировая политика*. Moskva : s.n., 2017.

2 Ciele a metodika práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce je priblížiť problematiku športovej diplomacie Ruskej federácie od jej vzniku až po súčasnosť, definovať športovú diplomáciu ako súčasť a nástroj zahraničnej politiky a poukázať na vplyv a prepojenosť moci štátu v medzinárodnom prostredí a športu. Danú problematiku skúmame hlavne pomocou veľkých medzinárodných súťaží, ktorých Ruská federácia bola súčasťou alebo organizátorom, čím priblížime dôsledky prepojenia športu s politikou štátu. Práca demonštruje vplyv politiky štátu na dosahovanie svojich politických a ekonomických cieľov, vplyv na šport, športovcov a športové podujatia. Na stanovenie hlavného cieľa práce sme ho rozšírili o ďalšie čiastkové ciele, ktorými sú:

- Teoretické vymedzenie pojmu diplomacia
- Analýza vývoja športu a jeho prepojenosti s medzinárodnou politikou
- Prepojenie športu ako značky krajiny s budovaním jej mena v medzinárodnom prostredí
- Analýza športovej diplomacie v Sovietskom zväze, pre hlbšie pochopenie športovej diplomacie Ruska

Aby sme čo najpodrobnejšie preskúmali danú problematiku a splnili naše ciele, spravili sme komplexný prehľad z dostupnej literatúry a zhromaždili potrebné zdroje v podobe zahraničnej odbornej literatúry a vedeckých štúdií od anglických, amerických a ruských autorov. Informácie sme získali z oblasti športu, diplomacie, medzinárodných vzťahov, politiky a športovej diplomacie.

V druhej časti práce sme použili vedecké metódy ako analýza obsahu, komparácia a indukcia. Analyzovali sme vplyv Ruskej federácie na národnú, a tiež medzinárodnú športovú scénu. V tejto časti práce sme využívali metódu prechodu od všeobecných informácií ku podrobnejším, ktoré sme následne rozvíjali. Prešli sme históriu športovej diplomacie Ruskej federácie, prepojenosť športu so štátom a následne nástroje ruskej športovej diplomacie kde sa venujeme jednotlivým športovým podujatiam a organizáciám kde figuruje ako hlavný aktér Rusko. Zamerali sme sa aj na problematiku dopingov ruských športovcov, spôsobenú organizovaným dopingom štátu. V posledných podkapitolách sme sa venovali aktuálnym otázkam ruského športu v dôsledku ruskej invázie na Ukrajinu.

Pri písaní druhej časti práce sme čerpali hlavne z oficiálnych webových stránok medzinárodných a národných organizácií ako sú OSN a Národné olympijské výbory,

dôveryhodných žurnalistických časopisov ako je BBC News a NY Times, a z vyhlásení a oficiálnych stanovísk jednotlivých športových federácií a športových organizácií.

3 Športová diplomacia Ruskej federácie

Športová diplomacia spadá pod verejnú diplomáciu, ktorá slúži na zlepšenie vzťahov medzi štátmi, ovplyvňovaním verejnosti v zahraničí k dosiahnutiu zahraničnopolitických cieľov. Ruská federácia neformulovala špecializovanú stratégiu v oblasti športovej diplomacie, avšak koncepcia zahraničnej politiky (schválená Vladimírom Putinom v novembri 2016) zdôrazňuje dôležitosť nástroja mäkkej sily na riešenie problémov zahraničnej politiky. Na poprednom mieste športovej diplomacie figuruje organizovanie veľkých športových podujatí, dokument tiež zdôrazňuje zásady dobrého športového správania, čo sa týka hlavne antidopingu.¹⁸

V nasledujúcej kapitole budeme analyzovať športovú diplomáciu Ruskej federácie a jej nástroje od jej histórie, zakotvenej v Sovietskom zväze, až po súčasnosť.

3.1 História športovej diplomacie v Ruskej federácii

Ruská športová diplomacia bola inštitucionalizovaná v roku 1911 vytvorením ruského olympijského výboru. Počas februára a marca 1911, predstavitelia 31 ruských športových spoločností sa zúčastňovali na množstve stretnutí v Petrohrade, aby vytvorili Chartu Ruského športového výboru a predložili ju na schválenie vláde.¹⁹

Sovietsky zväz venoval veľkú pozornosť športovej diplomácii. Na realizáciu zahraničnopolitických cieľov, kládol osobitný dôraz na rozvoj medzinárodného robotníckeho športového hnutia. V Občianskej vojne 1921 pod záštitou Komunistickej internacionály vznikol *Red Sport International*, ktorého cieľom bolo mať „proletársku“ alternatívu k existujúcim „buržoáznym“ a sociálnodemokratickým medzinárodným športovým organizáciám. Je dôležité spomenúť, že účasť na aktivitách *Red Sports International* spolu s činnosťou spolku zahraničného priateľstva, pomohlo ZSSR prekonať politickú izoláciu. Úrady *Red Sport International* boli otvorené v 70 krajinách sveta, čo umožnilo nadviazať spojenie a spoluprácu v športe s týmito štátmi. V roku 1928 sa konala v Moskve prvá spartakiáda za účasti 612 športovcov zo 14 štátov a 4 roky na to v roku

¹⁸ Kancelária prezidenta V. Putina. 2016. Kremlin. *Указ Президента Российской Федерации от 30.11.2016 - Об утверждении Концепции внешней политики Российской Федерации [Ukaz Prezidenta Rosijskoj Federacii ot 30.11.2016 - Ob utverždenii Konceptii vnešnej politiky Rosijskoj federacii]*. [Online] 30. November 2016. <http://kremlin.ru/acts/bank/41451>.

¹⁹ VELIKAJA Anna, SEMEDOV Semed. 2022. *РОССИЙСКАЯ СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*. [Online] Február 2022. <file:///C:/Users/ninas/Downloads/rossiyskaya-sortivnaya-diplomatiya.pdf>.

1932 sa konala prvá Svetová spartakiáda Red Sport International, čo bola obdoba olympijských hier pre socialisticky orientované krajiny.

V roku 1951 vznikol olympijský výbor ZSSR. Éra konfliktu blokov ovplyvnila aj športovú diplomaciu. Konflikt medzi ZSSR a USA trval niekoľko rokov a dal sa vidieť aj na olympijských hrách, majstrovstvách sveta a iných medzinárodných turnajoch. Počas 41 rokov členstva v medzinárodnom olympijskom výbore sa športovci ZSSR zúčastnili na 18 olympijských hrách a nikdy neklesli pod druhé miesto v neoficiálnom hodnotení tímov.²⁰

V roku 1958 na základe iniciatívy ZSSR bol vytvorený Športový výbor spriatelенých armád (na báze organizácie Varšavského dohovoru) ako odpoveď na Medzinárodnú radu pre vojenské druhy športu NATO (Conseil International du Sport Militaire -CISM). Športový výbor spriatelенých armád bol nástrojom sovietskej športovej diplomacie, cez ktorý bolo možné nie len organizovať súťaže vojenského personálu, ale aj zvyšovať solidaritu socialistických krajín. V máji 1991 v Damasku (Sýria) sa uskutočnilo posledné stretnutie Športového výboru spriatelенých armád, zástupcovia krajín podpísali dokument o ukončení činnosti.

Po skončení 2. svetovej vojny Sovietsky zväz a USA vstúpili do éry vzájomného súperenia a boja o moc. Ideologická bipolarita ovplyvnila medzinárodnú situáciu, a to sa odrážalo aj v športovom sektore. Obe veľmoci brali šport veľmi vážne za účelom získania športového rešpektu a prestíže. Športové víťazstvá boli vnímané ako potvrdenie správnosti a efektívnosti práce kapitalistického režimu na západe a socialistického režimu na východe. Moskva a Los Angeles bojovali o organizáciu OH v roku 1980, víťazstvo Moskvy bolo považované za „víťazstvo socializmu“.²¹ Najväčšou výzvou pre ZSSR bolo zabrániť prípadným bojkotom hier. Vtedajší predseda organizačného výboru Ignatius Novikov využil všetky diplomatické schopnosti, aby dostal sľub od najvyššej Africkej rady pre šport, že nebudú bojkotovať hry v Moskve. Hrozba však nastala keď ZSSR 27. decembra 1979 vyslal svoje ozbrojené sily do Afganistanu. Bola to vážna politická kríza a zahraničnopolitické príležitosti prezidenta USA Jimiho Cartera. Ekonomické represie si vtedy USA nemohlo dovoliť, pretože v tom čase sa riešila otázka finančnej krízy. Bojkot

²⁰ **VELIKAJA Anna, SEMEDOV Semed.** 2022. *РОССИЙСКАЯ СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*. [Online] Február 2022. file:///C:/Users/ninas/Downloads/rossiyskaya-sortivnaya-diplomatiya.pdf.

²¹ **PLŠKO, Michal.** 2005. *СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*. [Online] 2005. https://dspace.spbu.ru/bitstream/11701/10677/1/PLShKO_DIPLOM.pdf?fbclid=IwAR1nlw25bsQPLpMjvoZu1Ghi1RvNLhV-tDBghMOCYDTGpeSXWBTf7dxH7bs.

Olympijských hier v Moskve bol dostupná a relatívne lacná možnosť. Prezident Carter požadoval, aby štáty demonštrovali svoj nesúhlas s konaním sovietskej vlády. V Januári 1980 dalo USA ZSSR ultimátum, ak nestiahnu vojenské sily z Afganistanu, USA bude bojkotovať OH v Moskve. USA vyhlásili embargo na vývoz akéhokoľvek produktu, materiálu alebo technológie, ktorá by mohla pomôcť s organizáciou hier. Účasť na OH nakoniec prijalo 85 krajín, 65 ich bojkotovalo a 16 krajín vystupovalo pod neutrálnou vlajkou namiesto svojho štátu, čo zanechalo veľkú stopu na úrovni olympijských hier. Sovietsky olympijský výbor uvalil na krajiny, ktoré hry bojkotovali sankcie. Bojkot hier v Moskve prehĺbili krízu medzi USA a ZSSR.²²

Jednou z foriem sovietskej športovej diplomacie bolo udržiavanie kontaktu so športovými komunistickými robotníckymi organizáciami. Neskôr ZSSR podporoval uznanie národných športových výborov. Tiež sa realizoval aj rozvoj športových kontaktov s nesocialistickými krajinami v rámci politiky mierového spolužitia dvoch znepriatelených blokov. Osobitnú pozornosť ZSSR vzbudzovali najmä krajiny tretieho sveta, ktoré boli vhodnou oblasťou na posilnenie vplyvu Sovietskeho zväzu na medzinárodnej úrovni. ZSSR aktívne využíval športovú diplomaciu na formovanie prokomunistického priestoru v Islamských krajinách.

Po rozpade ZSSR sa Rusko snažilo využiť veľké množstvo prostriedkov na vytvorenie priaznivého obrazu štátu v zahraničí. Športová diplomacia sa stala jedným z nástrojov zahraničnej politiky.²³

3.2 Vzťah športu k štátu, médiami a súkromnými podnikateľmi

Prepojenie medzi médiami, politikou a športom v Rusku sme mohli pozorovať za posledné roky, hlavne po OH v Soči (2014) zastávali posty šéfov mediálnych spoločností bývalí štátni predstavitelia zodpovední za OH. Najcharakteristickejšou iniciatívou bola nominácia bývalého predsedu organizačného výboru olympijských hier v Soči Dimitrija Černyšenska za prezidenta jedného z najmocnejších mediálnych holdingov v Rusku – Gazprom Media Holdings. Ďalším príkladom je neustály tok bývalých športových osobností do politiky a ich účasť na tvorbe štátnej politiky v oblasti médií.

²² **PLŠKO, Michal. 2005.** dspace. *СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*. [Online] 2005. https://dspace.spbu.ru/bitstream/11701/10677/1/PLShKO_DIPLOM.pdf?fbclid=IwAR1nlw25bsQPLpMjvoZu1Ghi1RvNLhV-tDBghMOCYDTGpeSXWBTf7dxH7bs.

²³ **OLEGOVICH, Naumov Alexander. 2017.** *Спортивная дипломатия как инструмент «мягкой силы» / Мировая политика*. Moskva : s.n., 2017.

V dôsledku nedostatku štátnych financií a makroekonomických kríz sa v prvej polovici 90. rokov 20. storočia vytvoril konkrétny systém, v ktorom mohli médiá existovať len so sponzorovaných peňazí a nie ako biznis. Média sa museli rozhodnúť, či zostať závislé od veľmi úzkeho štátneho rozpočtu (čo bol prípad regiónov, kde samosprávy získali kontrolu nad mediálnymi spoločnosťami), alebo nájsť bohatých sponzorov vo forme finančných priemyselných korporácií. V niektorých regiónoch boli takými vlastníkami médií veľké regionálne a federálne oligarchické skupiny napríklad v oblasti ropy, plynu, energetiky. Masmédia sa tým pádom stali politickým nástrojom v rukách veľkých oligarchov. Počas volieb v roku 1996 získali média podporujúce prezidenta rad preferencií, ako sú distribúcie frekvencií a kredity od štátnych spoločností. Špecifická trajektória vývoja mediálnej ekonomiky v Rusku, na rozdiel od stredoeurópskych krajín, kde sa stali médiá skôr biznisom, bola nástrojom politického ovplyvňovania.²⁴ Jedným z najpopulárnejších športových denníkov bol Sovietsky Šport, založený v roku 1924. Jeho obrat je podľa dostupných údajov okolo 181 000, ale v skutočnosti je niekoľko násobne menší vzhľadom na to, že noviny sú hlboko zadlžené. V skutočnosti športové noviny vo všeobecnosti nie sú v Rusku veľmi populárne a v súčasnosti väčšina športových časopisov skrachovala. Prezident Putin preto inicioval založenie Match TV, ktorá začala vysielat' v roku 2015. V. Putin zjednotil viacero športových kanálov do jedného, čím sa stal Match TV monopolom športovej televízie a aj preto čelila veľkej kritike. Gazprom-Media Holding vyčlenil veľa peňazí na Match TV, ale ani to kanálu popularitu nezvýšilo. Bez vôle vlády Match TV nie je možné zrušiť ale peniaze, ktoré do nej štát a štátne organizácie vkladajú sú zbytočné.²⁵

Mali by sme poukázať na účasť ruských mediálnych hráčov na vytváraní a činnostiach monopolnej spoločnosti, ktorá má vyhradené právo vyrábať a vysielat' prenosy z akýchkoľvek veľkých športových podujatí. Napríklad Channel One (51% vlastníctva má štát, 25% súkromný vlastník), štátne holdingy VGTRK, RIA Novosti (úplné štátne vlastníctvo) a satelitná platforma NTV Plus (vlastní Gazprom). Vysielacie práva, ktoré sa voľne vymieňajú na zahraničnom trhu vysielania v Rusku, sa tak stali predmetom

²⁴ **KIRIJA, I. V. 2017.** cmd-journal. *HOW THE MEDIA STRUCTURE IN RUSSIA CONTRIBUTES TO THE STATE SPORT MONOPOLY AND CONCENTRATES THE MARKET OF SYMBOLICAL VIOLENCE.* [Online] 11. Máj 2017. <https://cmd-journal.hse.ru/article/view/7195/8210>.

²⁵ **VLADIMIROVNA, Alexandra. 2020.** Reuters institute. *Sport as a part of the state propaganda system in Russia.* [Online] Máj 2020. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-05/Sportspropaganda.Final-%20Alexandra%20Vladimirova.docx%20%281%29.pdf>.

sponzorstva zo strany štátnych korporácií, ktoré sú podľa nich hlavnými príjemcami takýchto práv. Ilustruje to skutočnosť, že štát vlastníctvom a financovaním športu robí z tohto odboru súčasť ideologického aparátu aj médií.²⁶ V Rusku je veľmi ojedinelé nájsť podnikateľa, ktorý nefinancuje šport. Prezident V. Putin má s väčšinou z nich osobné kontakty. Príkladom je Nornicel, jedna z najväčších spoločností, ktorá ťaží nikel a paládium. Vladimir Potanin je jej najväčším akcionárom a výkonným riaditeľom. Často navštevuje hokejové zápasy s Putinom, aktívne loboval za projekt olympiády v Soči a bol jedným z najväčších investorov počas príprav na Olympiádu v Soči. Nornicel financuje Ruskú hokejovú federáciu, Ruský olympijský výbor a vlastní ruský basketbalový klub CSKA (ЦСКА).²⁷ Športu sa venujú aj ďalšie spoločnosti, ktoré sú spojené s ruským prezidentom. Gazprom vlastní FC Zenit Petrohrad, financuje hokejový klub SKA, ktorý vedie Genady Timičenko, ktorý je na 49. mieste v rebríčku miliardárov Forbes. Okrem uvedeného je zoznam športových klubov (aj športových médií) pomerne dlhý.

Šport, politika a médiá sú v dejinách súčasného aj sovietskeho Ruska úzko prepojené. Ak Sovietsky zväz využíval šport na to, aby dokázal svoju nadradenosť nad Západom a zlepšil reputáciu sovietskeho režimu na medzinárodnej úrovni, súčasný Putinov režim využíva šport na niekoľko cieľov: v prvom rade prostredníctvom športových podujatí a súvisiacej propagandy Putin spája svoj obraz s víťazstvom a mocou, navyše využíva také rozsiahle podujatia, akými sú olympijské hry a majstrovstvá sveta vo futbale, aby zmenil svoj vlastný imidž na medzinárodnej úrovni a upevnil ruskú spoločnosť, kým v krajine existujú vážne sociálno-ekonomické problémy. Aj podnikatelia z Putinovho kruhu, ktorí ovládajú väčšinu športových klubov a organizácií, sa aktívne zapájajú do športu a využívajú ho na rôzne korupčné schémy. Preto je pravdepodobne v súčasnom, ako aj sovietskom Rusku takmer nemožné oddeliť šport od politiky.²⁸

3.3 Nástroje ruskej športovej diplomacie

Veľké športové podujatia sú nástrojom národnej značky, ale zároveň sú mimoriadne nákladné a ich potrebu nie je vždy ľahké vysvetliť občanom krajiny so

²⁶ KIRIJA, I. V. 2017. cmd-journal. *HOW THE MEDIA STRUCTURE IN RUSSIA CONTRIBUTES TO THE STATE SPORT MONOPOLY AND CONCENTRATES THE MARKET OF SYMBOLICAL VIOLENCE*. [Online] 11. Máj 2017. <https://cmd-journal.hse.ru/article/view/7195/8210>.

²⁷ IDFI. 2020. Institute for Development of Freedom of Information. *Russian Sports and Politics*. [Online] 13. August 2020. https://idfi.ge/en/russian_sport_and_politics.

²⁸ IDFI. 2020. Institute for Development of Freedom of Information. *Russian Sports and Politics*. [Online] 13. August 2020. https://idfi.ge/en/russian_sport_and_politics.

stagnujúcou ekonomikou. Zahraničná politika by preto mala zohľadňovať vnútropolitickú agendu a naliehavé ekonomické úlohy. V rámci ruskej spolupráce s postsovietskymi krajinami sa každoročne konajú športové dni a priateľské vojenské športové hry armády zamerané na rozvoj ľudských a humanitárnych väzieb postsovietskych krajín. Zároveň konkurenčnou stránkou tejto športovej diplomacie je presadzovať, vrátane zahraničnopolitických záujmov, prestíž krajiny vytváraním pozitívneho obrazu o ruských ozbrojených silách v očiach najbližšieho regionálneho prostredia.²⁹

Šport sa stáva rukojemníkom zahraničnopolitickej rivality a nie je vždy zameraný na posilnenie spolupráce v medzinárodných vzťahoch. Rusko sa vo svojej zahraničnopolitickej agende sa snaží posilňovať meno Ruskej federácie vo svete. Úspešná implementácia veľkých medzinárodných súťaží môže preukázať pripravenosť krajiny prevziať záväzky na realizáciu seriózných medzinárodných projektov, vystupovať ako zodpovedný účastník medzinárodných vzťahov a spoľahlivý a zodpovedný partner – to zvyšuje dôveru zahraničných kolegov a vytvára základ pre ďalšie spolupráce nielen v športe, ale aj v iných oblastiach. Rusko má významnú prax v oblasti športovej diplomacie, ktorú je dôležité študovať a systematizovať. Aj keď je často kritizovaná a odmietaná, má silné postavenie vo svete.³⁰

Medzi nástroje ruskej športovej diplomacie patrí organizovanie svetových a regionálnych športových podujatí, propagácia národných druhov športu a používanie formátov verejnej diplomacie v športe. Organizácia svetových športových podujatí demonštruje široké možnosti štátu, jeho ústretovosť, pomáha propagovať národné hodnoty, kultúru a históriu krajiny. Podobne aj negatívne stereotypy a skreslené predstavy o štáte a jeho populácii. V rokoch 2011–2020 Rusko organizovalo a plánovalo veľké množstvo športových podujatí. Medzi najväčšie patrí univerziáda v Kazani (2013), olympijské a paralympijské hry v Soči (2014), majstrovstvá sveta v biatlone, Svetový pohár FIFA (2018, a veľa ďalších).³¹

²⁹ **VELIKAJA Anna, SEMEDOV Semed. 2022.** Rossijskaja sportivnaja Diplomatiija. [*РОССИЙСКАЯ СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*]. [Online] Február 2022. file:///C:/Users/ninas/Downloads/rossiyskaya-sportivnaya-diplomatiya.pdf.

³⁰ **VELIKAJA Anna, SEMEDOV Semed. 2022.** Rossijskaja sportivnaja Diplomatiija. [*РОССИЙСКАЯ СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*]. [Online] Február 2022. file:///C:/Users/ninas/Downloads/rossiyskaya-sportivnaya-diplomatiya.pdf.

³¹ **VELIKAJA Anna, SEMEDOV Semed. 2022.** *РОССИЙСКАЯ СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ*. [Online] Február 2022. file:///C:/Users/ninas/Downloads/rossiyskaya-sportivnaya-diplomatiya.pdf.

3.3.1 Zimné olympijské hry v Soči

Jedna z významných udalostí ruskej športovej diplomacie bolo usporiadanie zimných olympijských a paraolympijských hier 2014 v Soči. Víťazstvo kandidatúry Ruska na usporiadanie hier nebolo len úspechom ruského športu, ale aj oficiálnej diplomacie. Viaceré krajiny poskytli informačný odpor kladnému hodnoteniu olympijských hier v Soči prostredníctvom strategickej komunikácie. Po skončení olympijských hier prezident MOV Thomas Bach vo svojom vyhlásení povedal, že zimné OH v Soči boli veľkým úspechom a zároveň pri udeľovaní zlatých olympijských rádov poďakoval organizačnému tímu za uskutočnenie hier, ktoré sa stretli so súhlasom rôznych zainteresovaných strán do OH, ale najmä športovcov.³² Na olympijské a paraolympijské hry zaznela aj kritika. Jednou z často spomínaných kritík bol napríklad fakt, že Ruská federácia vyhlásila olympijské hry za udržateľné a s minimálnym vplyvom na životné prostredie (keďže Soči je jedným z najekologickejších prostredí Ruska), spolupracovali aj s programom OSN pre životné prostredie (UNEP).³³ Po skončení hier sa však ukázalo, že proces výstavby hier bol pre región veľmi škodlivý, hovorilo sa najmä o nelegálnom ukladaní odpadu, výstavbe, ktorá blokovala migračné trasy zvierat, obmedzený prístup k pitnej vode pre domáce obyvateľstvo, všeobecne znížená kvalita života a strata biodiverzity v oblasti, nakoľko časti národného parku boli úplne zničené.³⁴ Ľudia mali tiež obavy z terorizmu a bezpečnosti a debaty sa viedli aj o rozpočte, ktorý bol použitý na tieto hry, keďže OH v Soči boli doteraz jedny z najdrahších udalostí sveta (z počiatočných 11 miliárd USD cena vzrástla na 50 miliárd USD) a je otázne, že či boli naozaj všetky využité na vybudovanie hier alebo aj ako korupčný prostriedok. Niekoľko hláv štátov sa nezúčastnilo ani na otváracom ceremoniáli zimných OH na protest proti porušovaniu občianskych práv voči LGBT komunitě v Rusku. Hlavným problémom počas olympijských hier bola bezpečnosť. Bolo potrebné zabezpečiť, aby nič nenarušilo bezpečnosť divákov a športovcov na podujatí napriek hrozbe domácich konfliktov. Cieľom organizácie olympijských a paraolympijských hier v Soči bol pokus ukázať zvyšku sveta znovu sa objavujúcu moc Ruska (Podobne ako to bolo aj pri organizácii predchádzajúcich OH v Pekingu)

³² **International olympic committee. 2014.** olympics. *IOC President says Thank You to Sochi*. [Online] 24. Február 2014. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-president-says-thank-you-to-sochi>.

³³ **HEERE J. TRUNKOS B.** fit publishing. *Sport Diplomacy: A review of how sports can be used to improve international relationships*. [Online] https://fitpublishing.com/sites/default/files/pages_from_sportdiplomacy-011317-bw20.pdf.

³⁴ **PARAMAGURU, KHARUNYA. 2014.** The Not So Sustainable Sochi Winter Olympics. *Time*. [Online] 30. January 2014. <https://time.com/2>

a strategicky zviditeľniť mesto Soči pre turistov.³⁵ Je potrebné spomenúť, že po skončení olympiády o pár dní Rusko anektovalo Krym a o mesiac sa na Donbase začal ozbrojený konflikt. Zo súčasného pohľadu teda usporiadanie olympijských hier v Rusku umožnilo Putinovej vláde, ktorej rating v tom období klesal, konsolidovať spoločnosť a začať vojenskú kampaň na Ukrajine, čo ešte viac zvýšilo legitimitu V. Putina v krajine.³⁶

3.3.2 Majstrovstvá sveta vo futbale v Rusku

Svetový pohár FIFA sa konal od 14. júna do 15. júla 2018 v Rusku. Medzinárodné sankcie proti Moskve a odsúdenie Ruska po anexii Krymu viedli k výzvam, aby predstavitelia FIFA prehodnotili usporiadanie turnaja v Rusku, ale orgán si za svojím rozhodnutím stál. Aj z dôvodu, že olympijské hry v Soči nefungovali podľa predstáv, majstrovstvá sveta FIFA 2018 sa považovali za ďalšiu príležitosť na predvedenie veľmocenského postavenia Ruska. Hostenie majstrovstiev sveta vo futbale a olympijských hier otvorili krajine nové možnosti na vytvorenie pozitívneho imidžu v zahraničí, propagáciu svojej kultúry, jazykové a historické dedičstvo, vedecký a technologický, ekonomický a ľudský potenciál. Boli zamerané na domáce a medzinárodné publikum, aby posilnili legitimitu prezidenta V. Putina a vytvorili ekonomické príležitosti pre vlastných domácich voličov, ako aj zlepšiť medzinárodný obraz Ruska a ukázať priaznivú stránku krajiny. Rusko zároveň chcelo rozptýliť myšlienku, že Západ izoloval krajinu prostredníctvom medzinárodných sankcií a diplomatického vyhostenia (v dôsledku dokázaného dopingového programu riadeného ruskou vládou a anexie Krymu), čím demonštrovalo, že je stále členom klubu veľmocí. Ohľadom majstrovstiev sveta vo futbale (2018) bolo veľa rôznych názorov ako kritických, tak aj pozitívnych, a tie výrazne posilnili obraz v očiach svetovej komunity. Počas šampionátu FIFA Rusko navštívilo viac ako 3 milióny ľudí z celého sveta, čo nasvedčuje tomu, že Rusko preukázalo vysokú úroveň pripravenosti pre organizovanie súťaží a prijímanie obrovského toku turistov. Šampionát FIFA pochválil dokonca aj bývalý prezident Spojených štátov amerických Donald Trump a riaditeľ futbalovej federácie (FIFA) Gianni Infantino. Majstrovstvá sveta vo futbale 2018 sa však stali najdrahšími majstrovstvami sveta vo futbale v histórii, pričom ich cena presahovala 13 miliárd USD. Na rozdiel od Zimných OH v Soči, keď hlavná časť investícií

³⁵ **HEERE J. TRUNKOS B.** fit publishing. *Sport Diplomacy: A review of how sports can be used to improve international relationships*. [Online]

https://fitpublishing.com/sites/default/files/pages_from_sportdiplomacy-011317-bw20.pdf.

³⁶ **IDFI. 2020.** Institute for Development of Freedom of Information. *Russian Sports and Politics*. [Online] 13. August 2020. https://idfi.ge/en/russian_sport_and_politics.

pochádzala od súkromných investorov, väčšina výdavkov spojených s futbalovým pohárom bola pokrytá z federálneho rozpočtu (okolo 60%) a regionálnych rozpočtov (10%). Najviac prostriedkov bolo vynaložených na výstavbu a modernizáciu dopravnej infraštruktúry (6 mld. USD), najmä železníc a letísk, bolo postavených alebo zmodernizovaných 12 štadiónov v 11 mestách európskej časti Ruska. Rusko vytvorilo pre potreby majstrovstiev obraz Ruska ako krajiny, ktorá je bezpečná, moderná a otvorená svetu, dávalo pozor na to, aby bola organizácia športových podujatí efektívna, zaručili bezpečnosť a absenciu davového násillia, a zabezpečili bezplatné cestovanie vlakom na miesta konania, všetky tieto faktory zapôsobili na fanúšikov a výsledkom bolo, že Rusko pôsobilo ako priateľská a pohostinná krajina v kontraste s jej autoritárskym obrazom.^{37 38}

V. Putin vnímal hosťovanie majstrovstiev sveta vo futbale v Rusku okrem iného ako osobné víťazstvo. Bol to preňho ideálny prostriedok „ako si vylepšiť poškodenú reputáciu (po OH hrách v Soči, a po následnej anexii Krymu), po ktorej nasledovali mnohé ekonomické sankcie zo západu, prekryť to rozsiahlejším podujatím a vylepšiť „imidž“ krajiny.“³⁹

3.3.3 Kontinentálna hokejová liga

Kontinentálna hokejová liga (KHL) vznikla v roku 2008 ako medzinárodná profesionálna hokejová liga podľa vzoru NHL (Severoamerickej národnej hokejovej ligy) a zároveň ako jej konkurencia. Pri jej zakladaní išlo o športové, ale aj ekonomické ciele a od jej vzniku to bol politický projekt. Politický rozmer KHL podmieňuje fakt, že vznikla na základe iniciatívy ruského prezidenta Vladimíra Putina, ktorý je známy tým, že je fanúšikom ľadového hokeja. Jeho cieľom bolo posilniť meno a medzinárodnosť Ruskej federácie. Ohľadom zakladania KHL nie je veľa dostupných zdrojov, ale médiá poskytli správy o kľúčových udalostiach. Ľadový hokej nebol v Sovietskom zväze v prvej polovici 20. storočia obľúbeným športom, populárnejším bol bandyhokej (podobný šport hokeju, ale namiesto puku sa hrá s loptičkou). Až do sezóny 1946/1947 sa nekonali žiadne vlastné majstrovstvá v ľadovom hokeji a prvýkrát sa Sovietsky zväz zúčastnil majstrovstiev sveta

³⁷ **WISNIEWSKA Iwona, ROGOZA Jadwiga. 2018.** OSW - Centre for eastern studies. *The 2018 FIFA World Cup in Russia – circuses instead of bread?* [Online] 17. September 2018. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2018-09-17/2018-fifa-world-cup-russia-circuses-instead-bread>.

³⁸ **CASTRO SOARES e CASTRO Andreia. 2018.** Rising powers project. *The 2018 FIFA World Cup: The Gains and Constraints of Russia's Soft Power of Attraction Through Football and Sports.* [Online] December 2018. <https://risingpowersproject.com/files/wp-content/uploads/2019/01/vol3.3-castro.pdf>.

³⁹ **IDFI. 2020.** Institute for Development of Freedom of Information. *Russian Sports and Politics.* [Online] 13. August 2020. https://idfi.ge/en/russian_sport_and_politics.

v ľadovom hokeji v roku 1954, kde prekvapivo získal zlatú medailu.⁴⁰ Rozhodujúce stretnutie o založení ligy sa konalo v máji 2007 v Jaroslavlí, kde sídlia kľúčové osobnosti ruského ministerstva športu a zväzu ľadového hokeja, významnými hosťami na stretnutí boli Viacheslav Fetisov a Vladislav Tretiak. Fetisov (šéf Federálnej športovej agentúry) presadzoval plány na Euro-ázijskú hokejovú ligu, Tretiak, ktorý stál na čele Ruskej federácie ľadového hokeja bol voči týmto plánom skeptický. Vladimír Putin (v tom čase premiér Ruskej federácie) trval na založení KHL, bol nespokojný s ruskými výkonmi na majstrovstvách sveta. Podporil myšlienku Fetisova, že ruská Superliga neprodukuje najlepších hráčov, a preto chcel namiesto toho silnú medzinárodnú ligu. Potrebné finančné zdroje pre ligu získal od viacerých oligarchov a sponzorov, ako je Gazprom.⁴¹ Liga sa rozbehla hneď nasledujúci rok s 24 tímami. Politický účel ligy spolu s atletickými bol prítomný od samotného začiatku. Vladimír Putin založenie ligy v roku 2008 odôvodnil tým, že KHL pomôže obnoviť jednotný trh post sovietskeho územia a prospeje našim vzťahom so susedmi a partnermi.⁴² V. Putin mal cieľ, že by sa KHL mohla stať Paneurópskou ligou bez akejkoľvek ruskej politicko-administratívnej nadvlády. Predstavitelia KHL predložili plány na celoeurópsky šampionát 64 tímov rozdelených na škandinávске a stredoeurópske subkonferencie, tento cieľ sa však ukázal byť príliš ambiciózny. KHL mala 5 tímov z členských štátov EÚ. Napäté vzťahy so západnými krajinami po anexii Krymu (2014) vytvorili ďalšiu vrstvu obtiažnosti pre plány rozširovania. Liga mala finančné problémy, ktoré sa po roku 2014 zhoršovali, komerčné príjmy netvorili viac ako 10% z obratu klubov, jeden z hlavných príjmov pre ligu boli práva na televízne vysielanie, ktoré vlastnila spoločnosť Gazprom na čele s Dimitrijom Černyšenkou, ktorý bol prezidentom KHL. V dôsledku ekonomických problémov tímy nedokázali platiť mzdy načas a niekoľko menších tímov opustilo ligu z finančných dôvodov.⁴³

⁴⁰ **History, Hockey. 2016.** Hockey History. *KHL - Kontinental Hockey League*. [Online] 08. 11 2016. <https://hockey-history.com/khl-kontinental-hockey-league/>.

⁴¹ **FOSBERG, Tuomas. 2022.** Taylor and Francis Group. *Sport as cultural statecraft - Russia and Kontinental Hockey League*. [Online] november 2022. <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/60252/1/9781000469240.pdf>. s.224.

⁴² **FOSBERG, Tuomas. 2022.** Taylor and Francis Group. *Sport as cultural statecraft - Russia and Kontinental Hockey League*. [Online] november 2022. <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/60252/1/9781000469240.pdf>. s.224.

⁴³ **Tuomas FORSBERG, Sirke Mäkinen. 2022.** *Russia's Cultural Statecraft*. New York : Routledge - Taylor and Francis Group, 2022. ISBN: 978-1-003-14178-5.

Ladový hokej je významným športom, ktorý má silné väzby na politiku a veľký význam pre Rusov. Politický rozmer, ktorý KHL nadobudla ako nápad prezidenta V. Putina, a zapojenie vplyvných ľudí sa odrazilo v kritických názoroch mnohých krajín. Z hľadiska národnej značky je KHL každodenným faktorom, ktorý približuje Rusko fanúšikom ľadového hokeja. KHL nám ukazuje komplexnú zmes globalizácie športu spojenú s historickými medzinárodnými mocenskými vzťahmi a pomocou rozširovania ligy do ďalších štátov si Rusko vytvára nové politické kontakty, partnerstvá, ale zároveň aj udržiava vplyv Ruska v týchto štátoch.⁴⁴

3.4 Doping v športe

Aj keď sa už dlho snaží presadiť myšlienka, že šport by mal byť mimo politiky, udalosti, ktoré sa odohrávajú na medzinárodných športových podujatiach hovoria o opaku.

Vo februári 2014 hostiteľská krajina Ruská federácia uzavrela zimné OH v Soči, keď získala 33 medailí, čo je viac ako dvojnásobok počtu medailí z hier vo Vancouveri v roku 2010. Prvé predpoklady na začatie vyšetrovania dopingu v ruskom športe sa objavili už v roku 2014, keď nemecká televízia ARD zverejnila dokumentárny film novinára Haja Seppelta o systematickom používaní dopingu v ruskej atletike. V dokumente bývalý predstaviteľ Ruskej antidopingovej agentúry (RUSADA) Vitalij Stepanov a jeho manželka Julija, bývalá bežkyňa na stredné trate, tvrdia, že Rusko sponzorovalo systematický doping pre svojich športovcov. Bývalý ruský športovec hovorí, že 99% olympionikov v krajine užilo drogy zvyšujúce výkonnosť. Stepanovovci zo strachu o svoju bezpečnosť boli nútení odísť do USA. Nezávislá komisia Svetovej antidopingovej agentúry (WADA) obvinila Rusko z vedenia štátom podporovaného dopingového programu, ktorý popisuje systém, ktorý zahŕňal tieňové laboratória, zničené vzorky moču a sledovanie pracovníkov laboratórií ruskými spravodajskými agentmi. Komisia dospela k záveru, že v Rusku sa nedodržiavajú pravidlá svetového antidopingového kódexu, preto bolo navrhnuté odobrať akreditáciu RUSADA, ako aj zákaz ruskému tímu účasť na medzinárodných atletických súťažiach. Po výpovedi bývalého riaditeľa antidopingového laboratória v Moskve začal Medzinárodný olympijský výbor (MOV) s opakovaným testovaním starých vzoriek od ruských športovcov ešte z letných olympijských hier v Pekingu v roku 2008. Grigorij Rodčenkov povedal, že vymenil špinavé vzorky za čisté a že najmenej 15 medailistov

⁴⁴ IDFI. 2020. Institute for Development of Freedom of Information. *Russian Sports and Politics*. [Online] 13. August 2020. https://idfi.ge/en/russian_sport_and_politics.

z hier v Soči bolo súčasťou štátneho dopingového programu. Následne na základe svedectva G. Rodčenkova bola predstavená správa, ktorá viedla k vyradeniu 67 ruských športovcov z účasti na OH 2016 a k diskvalifikácii celého ruského paralympijského tímu. Iniciátorom vyšetrovania proti Rusku sa stali USA. Z toho dôvodu niektoré médiá pochybovali, že USA ide o to, aby boli športové podujatia spravodlivé a apolitické, nakoľko hlava Americkej antidopingovej agentúry (USADA) Travis Tygart sa netajil svojou túžbou zbaviť ruský tím práva na súťaženie a svojou zaujatosťou proti Rusku. T. Tygart vyzýval MOV prísnejšie potrestať Ruskú federáciu za vytváranie dopingového systému.⁴⁵

V roku 2016 na OH v Riu de Janeiro malo Rusko naďalej zákaz účasti v atletike, krajina však súťažila vo väčšine ostatných športov. Rusko získalo 19 zlatých medailí a v celkovom hodnotení medailí skončilo na 4. mieste.

V roku 2018 MOV zakázal Rusku kvôli organizovanému štátom riadenému dopingovému programu účasť na zimných olympijských hrách v Pyeong Changu, ale umožnili 168 ruským športovcom súťažiť ako „olympijskí športovci z Ruska“, zúčastnili sa pod neutrálnou vlajkou a neboli povolené žiadne národné symboly.⁴⁶

Výkonný výbor WADA, obsadený členmi MOV zodpovednými za usporiadanie olympijských hier, v septembri v roku 2018 obnovil vyšetrovanie RUSADA proti silnému odporu desiatok športovcov pod podmienkou, že Rusko poskytne úradníkom prístup k údajom z moskovského laboratória, kde boli spracované vzorky. V dôsledku vyšetrovania WADA zistila závažné porušenia v práci RUSADA. Medzi hlavné obvinenia patrila manipulácia s databázou výsledkov dopingových testov ruských športovcov a prevádzka štátom podporovanej schémy na zakrytie neúspešných dopingových testov. Ako trest za tieto porušenia uložila WADA niekoľko sankcií. V roku 2019 WADA vydala stanovisko, že zakazuje Rusku zúčastniť sa na olympijských hrách v roku 2020 (v dôsledku pandémie konané v roku 2021) v Tokiu a v roku 2022 v Pekingu. Krajina má tiež do roku 2023 zakázanú činnosť na veľkých medzinárodných súťažiach vrátane Svetového

⁴⁵ WALLACE Ava, GIAMBALVO Emily. 2022. The Washington Post. *A timeline of Russia's state-sponsored Olympic doping scandal*. [Online] 11. Február 2022. <https://www.washingtonpost.com/sports/olympics/2022/02/11/russia-olympics-doping-scandal/>.

⁴⁶ Vladimirovna, BEZBORODOVA Irina. 2017. Актуальные проблемы современных международных отношений. *ДОПИНГОВЫЙ СКАНДАЛ В РОССИЙСКОМ СПОРТЕ: СПОРТ ИЛИ ПОЛИТИКА?* [Online] 2017. file:///C:/Users/PC1/Downloads/dopingovyy-skandal-v-rossiyskom-sporte-sport-ili-politika.pdf.

pohára FIFA, olympijských hier mládeže a paraolympiády. Ruskí športovci, ktorí neboli súčasťou štátom sponzorovaného dopingu, môžu súťažiť ako nepridružení športovci. Nakoniec však v roku 2020 rozhodol Športový arbitrážny súd o znížení zákazu zo štyroch na dva roky.^{47 48}

Dopingový škandál dokázal to, ako úzko je spätá ruská politika so športom. Sankcie, ktoré boli uvalené na Ruskú federáciu majú vplyv na športovú diplomaciu Ruska. Šport je pre ruskú vládu strategickým nástrojom najmä v kontexte, ekonomických sankcií, ktoré boli prijaté voči Rusku po anexii Krymu. Prezidentské obdobie V. Putina bude trvať do roku 2024, čo znamená, že snaha o športovú diplomaciu je v súčasnosti v oslabení a pravdepodobne nebude môcť získať ďalšie ratingové body, pred voľbami pomocou medzinárodných športových úspechov alebo prostredníctvom víťazstiev na medzinárodných športových mega podujatiach, ako tomu bolo predtým. Aby sa zlepšilo hodnotenie vlády, Rusko musí hľadať alternatívne nástroje verejnej diplomacie a zdroje mäkkej sily. Existuje veľa prípadov, v ktorých bol športovcom zistený pozitívny test na doping, avšak v žiadnej krajine nebol dokázaný systematicky riadený doping vládou.

3.5 Športové sankcie po ruskej invázií na Ukrajinu

Vo štvrtok 24. februára 2022 v národnom vysielaní ruské médiá odvysielali prejav prezidenta Vladimíra Putina, v ktorom oznámil svoje rozhodnutie začať inváziu na Ukrajinu, ktorú označil ako „špeciálnu vojenskú operáciu“ s cieľom vykonať „denacifikáciu a demilitarizáciu Ukrajiny.

Záverečný ceremoniál na olympijských hrách v Pekingu sa konal 20. februára. Prezident MOV Thomas Bach Bach na záverečnom ceremoniáli zimných OH hovoril o „zjednocujúcej sile“ olympijských hier a vyzval svet, aby „dal šancu mieru“.⁴⁹ Na druhý deň V. Putin nariadil ruským jednotkám vstúpiť do oblasti na východe Ukrajiny kontrolovanej povstalcami. 24. februára začala ruská armáda rozsiahlu inváziu na Ukrajinu, ktorá trvá aj v súčasnosti a nič nenasvedčuje tomu, že by mala byť ukončená.

⁴⁷ WALLACE Ava, GIAMBALVO Emily. 2022. The Washington Post. *A timeline of Russia's state-sponsored Olympic doping scandal*. [Online] 11. Február 2022.

<https://www.washingtonpost.com/sports/olympics/2022/02/11/russia-olympics-doping-scandal/>.

⁴⁸ Vladimirovna, BEZBORODOVA Irina. 2017. Актуальные проблемы современных международных отношений. *ДОПИНГОВЫЙ СКАНДАЛ В РОССИЙСКОМ СПОРТЕ: СПОРТ ИЛИ ПОЛИТИКА?*

⁴⁹ WONG Edward, BARNES E. Julian. 2022. The New York Times. *China Asked Russia to Delay Ukraine War Until After Olympics, U.S. Officials Say*. [Online] 03. Marec 2022.

<https://www.nytimes.com/2022/03/02/us/politics/russia-ukraine-china.html>.

Medzinárodný olympijský výbor (MOV) dôrazne odsúdil porušenie olympijského prímeria ruskou vládou, ktoré v súčasnosti platí a ktorého cieľom je využiť silu športu na podporu mieru a dialógu. Rezolúciu OSN prijalo Valné zhromaždenie OSN 2. decembra 2021 konsenzom všetkých 193 členských štátov OSN. Olympijské prímerie sa začalo sedem dní pred začiatkom olympijských hier, 4. februára 2022, a skončí sedem dní po uzavretí paralympijských hier. MOV zriadilo pracovnú skupinu na pozorné monitorovanie situácie a na koordináciu humanitárnej pomoci členom Olympijského spoločenstva na Ukrajine tam, kde to je možné.⁵⁰

3.6 Postoj jednotlivých medzinárodných športových organizácií ku konfliktu Ruska a Ukrajiny

Od ruskej invázie na Ukrajinu mnohé medzinárodné a športové ligy a organizácie vyradili zo svojich súťaží ruských športovcov. Bielorusko, ktoré Rusku umožnilo využiť svoje územie na zinscenovanie invázie, čelilo určitým sankciám voči svojim tímom a športovcom. Niektoré akcie boli vedené športovcami, iné športovými zväzmi a federáciami. Sankcie ovplyvnili rôzne športy, ako je tenis, futbal, ľadový hokej, automobilové preteky, atletiku a mnoho ďalších. Rusko bolo pozbavené aj hosťiteľských práv pre budúcoročné majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji. Invázia viedla k sankciám, ku ktorým ruským štátom podporovaný dopingový program nikdy nevedol a to čiastočné vylúčenie Ruska z globálneho športu. Dvanásť ruských športovcov a Ruský olympijský výbor sa proti zákazom odvolali na Športovom arbitrážnom súde s odôvodnením, že sankcie sú v podstate ideologicky motivovanou diskrimináciou.

Z dôvodu limitovania práce odporúčaným rozsahom, sme sa zamerali iba na vybrané športové organizácie, federácie a únie.

3.6.1 Medzinárodná hokejová federácia (IIHF)

Medzinárodná hokejová federácia na mimoriadnom zasadnutí, ktoré sa uskutočnilo 28. februára 2022 dôrazne odsúdila použitie vojenskej sily a naliehala na použitie diplomatických prostriedkov na riešenie konfliktu. IIHF sa rozhodla prijať opatrenia ohľadom pozastavenia účasti všetkých ruských a bieloruských národných tímov a klubov v každej vekovej kategórii a na všetkých súťažiach IIHF až do odvolania.

⁵⁰ **Team, IOC Media Relations. 2022.** International Olympics Committee. *IOC strongly condemns the breach of the Olympic Truce.* [Online] 24. február 2022. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-strongly-condemns-the-breach-of-the-olympic-truce>.

IIHF zbavila Rusko hostiteľských práv juniorských majstrovstiev sveta v roku 2023. Federácia ako dôvod odvolania majstrovstiev sveta v Rusku uviedla obavy o bezpečnosť. Federácia citovala „záujem o bezpečnosť a psychickú pohodu všetkých zúčastnených hráčov, funkcionárov, médií a fanúšikov“. Rada IIHF vyjadrila znepokojenie nad bezpečnostnou slobodou pohybu hráčov a funkcionárov do, z a v rámci Ruska. Rada IIHF vzala do úvahy aj porušenie olympijského prímeria ruskou vládou, ktoré Valné zhromaždenie OSN prijalo v decembri 2021 ako rezolúciu OSN. Prezident IIHF Luc Tardif povedal tiež, že IIHF nie je politická entita a nemôže ovplyvniť rozhodnutia o vojne na Ukrajine, napriek tomu má hokejová federácia povinnosť postarať sa o všetkých členov a účastníkov a urobiť všetko, čo je v silách IIHF, aby zabezpečili, že budú môcť organizovať podujatia v bezpečnom prostredí pre všetky tímy.^{51 52}

3.6.2 Medzinárodná futbalová federácia (FIFA) a únia európskych futbalových zväzov (UEFA)

Medzinárodný riadiaci orgán futbalu FIFA a jej európsky náprotivok UEFA podnikli jedni z najrozhodnejších krokov vo svojej histórii tým, že vyradili všetky ruské kluby a národné tímy z medzinárodnej súťaže. Rozhodnutie vyradilo Rusko z kvalifikácie na majstrovstvá sveta v Katare. Zákaz ruských klubov v európskej súťaži sa dotkol iba jedného tímu, Spartaka Moskva. Najskôr sa FIFA rozhodla pre sankcie podobné tým, ktoré platia pre nedávno ukončené zimné olympijské hry, zákaz vlajky a hymny Ruska, účasť pod názvom „Futbalová únia Ruska“ a neutrálne miesto pre zápasy. Silné námietky z mnohých krajín a vyhlásenia Švédska, Francúzska, Spojeného kráľovstva, Spojených štátov amerických, a ďalších, že nebudú hrať proti Rusku, prinútili FIFA, aby prijala relevantné stanovisko. UEFA vylúčila z Ligy majstrov 2022 aj futbalový klub Zenit Petrohrad, kde sídli energetický gigant Gazprom a presunula ju do Francúzska a ukončila sponzorskú zmluvu s Gazpromom, ktorá mala pre európsky futbal hodnotu 50 miliónov dolárov ročne. FIFA vyzýva na urýchlené obnovenie mieru a okamžité začatie konštruktívneho dialógu. Zostáva v úzkom kontakte s Ukrajinským futbalovým zväzom a členmi ukrajinskej futbalovej komunity, ktorí žiadajú o podporu pri odchode z krajiny,

⁵¹ **IIHF. 2022.** International Ice Hockey Federation . *IIHF Council takes definitive action over Russia, Belarus.* [Online] 28. Február 2022.

https://www.iihf.com/en/news/32301/iihf_council_announces_decisions_over_russia_belarus

⁵² **MATHER, Victor. 2022.** The New York Times. *Which Sports Organizations Have Penalized Russia?* [Online] The New York Times, 01. Marec 2022. <https://www.nytimes.com/explain/2022/03/01/sports/russia-ukraine-war-sports>.

kým bude súčasný konflikt pretrvávajúť. Futbalová federácia aktívne komunikuje s MOV, UEFA a ďalšími športovými organizáciami s cieľom určiť akékoľvek dodatočné opatrenia alebo sankcie. FIFA sa odvoláva na myšlienku, že športové hnutie by malo byť vo svojich rozhodnutiach jednotné a že šport by mal byť aj naďalej nositeľom mieru a nádeje.⁵³

3.6.3 Medzinárodná korčuliarska únia (ISU)

Medzinárodná korčuliarska únia, svetový riadiaci orgán krasokorčuľovania, zakázala ruským a bieloruským športovcom súťažiť až do odvolania, sankcia zahŕňala zákaz Rusku, dominantnej krajiny v krasokorčuľovaní, vystupovať na majstrovstvách sveta 2022. Absencia ruských krasokorčuľiarov spôsobila, že na otvorení šampionátu 21. marca 2022 vo francúzskom Montpelliéri chýbali úradujúci majstri sveta v troch disciplínach a niekoľko ďalších medailistov. Rada ISU uviedla vo vyhlásení, že bude pozorne sledovať situáciu na Ukrajine a jej vplyv na činnosť ISU a v prípade potreby podnikne ďalšie kroky.⁵⁴

3.6.4 Rada Svetovej atletiky (IAAF)

Svetový riadiaci orgán pre atletiku zakázal športovcom a funkcionárom z Ruska a Bieloruska v dôsledku invázie na Ukrajinu účasť na podujatiach. Ruská atletická federácia bola už od roku 2015 pozastavená z dôvodu porušenia dopingu, aj keď športovci, ktorí mohli dokázať, že neužívajú doping, mohli súťažiť, bez pridruzenia k Rusku. Títo športovci sa nemohli súťaží zúčastňovať. Rada IAAF v roku 2022 súhlasila s obnovením činnosti Ruskej federácie po siedmich rokoch pozastavenia činnosti z dôvodu závažného porušovania inštitucionálneho dopingu. Bude však povinná dodržiavať súbor 35 „špeciálnych podmienok“, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby antidopingové reformy Ruskej atletickej federácie (RusAF) zostali v platnosti a naďalej efektívne fungovali. „Špeciálne podmienky sú navrhnuté tak, aby umožnili jednotke Atletickej integrity monitorovať, hodnotiť, komunikovať, mentorovať, dohliadať a pomáhať RusAF a jej zainteresovaným stranám, aby zabezpečili, že budú dodržiavať postupy riadenia a ochrániť RusAF pred vonkajšími tlakmi a pokusmi ovplyvňovania alebo kontroly ich fungovania.

⁵³ **FIFA. 2022.** FIFA. *Bureau of the FIFA Council takes initial measures with regard to war in Ukraine* . [Online] 27. Február 2022. <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup/qatar2022/media-releases/bureau-of-the-fifa-council-takes-initial-measures-with-regard-to-war-in>.

⁵⁴ **MATHER, Victor. 2022.** The New York Times. *Which Sports Organizations Have Penalized Russia?* [Online] The New York Times, 01. Marec 2022. <https://www.nytimes.com/explain/2022/03/01/sports/russia-ukraine-war-sports>.

Športovci, funkcionári a pomocný personál z Ruska a Bieloruska sú však naďalej vylúčení zo súťaže v dôsledku ruskej invázie na Ukrajinu.⁵⁵

3.6.5 Medzinárodná tenisová federácia (ITF)

Na mimoriadnom valnom zhromaždení, ktoré sa konalo 6. mája 2022, členské krajiny Medzinárodnej tenisovej federácie ratifikovali pozastavenie činnosti Ruskej tenisovej federácie a Bieloruskej tenisovej federácie. Obe krajiny nie sú oprávnené zúčastniť sa medzinárodných tímových súťaží ITF až do odvolania. Rusí a bieloruskí športovci môžu súťažiť iba v individuálnych medzinárodných súťažiach bez národnej príslušnosti. Nie sú povolené žiadne ruské alebo bieloruské národné insígnie alebo symboly, vlajky, hymna ani akýkoľvek znak vlastenectva. ITF úzko spolupracuje s Ukrajinskou tenisovou federáciou na podpore tenisovej komunity počas tejto humanitárnej krízy a vyzýva na obnovenie mieru. Tenis vyjadruje solidaritu s obyvateľmi Ukrajiny. Okrem kolektívneho daru 700 000 USD od siedmich riadiacich orgánov profesionálneho tenisu pokračuje medzinárodná tenisová komunita vo zvyšovaní finančných prostriedkov na humanitárne úsilie Tennis Plays For Peace, ktoré už prekročilo svoj cieľ získať 1 milión USD.⁵⁶

Tenisový Grand Slam Wibleton rozhodol o úplnom zákaze účasti ruských a bieloruských tenistov na turnaji 2022 v Spojenom kráľovstve a ritizoval ATP Tour a WTA Tour, kde mali muži a ženy dovolené súťažiť pod neutrálnymi vlajkami. Vláda Spojeného kráľovstva vytvorila direktívne usmernenia pre športové orgány a podujatia v Spojenom kráľovstve s konkrétnym cieľom obmedziť vplyv Ruskej federácie, ktoré vzal Wibleton do úvahy keďže zastávajú významné podujatie a sú vedúcou britskou inštitúciou.⁵⁷

Tenisový profesionáli môžu hrať na ATP a WTA pod neutrálnou vlajkou. Rozhodnutie Wibletonu je teda v rozpore s ich politikou a vydali vyhlásenie kritizujúce

⁵⁵ **World Athletics. 2022.** world athletics. *World Athletics Council sanctions Russia and Belarus.* [Online] 1. Marec 2022. <https://worldathletics.org/news/press-releases/world-athletics-council-sanctions-russia-and-belarus>.

⁵⁶ **International Tennis Federation . 2022.** Itftennis. *ITF EGM upholds suspension of Russian and Belarusian federations.* [Online] 09. Máj 2022. <https://www.itftennis.com/en/news-and-media/articles/itf-member-nations-ratify-suspension-of-russian-tennis-federation-and-belarus-tennis-federation-at-egm/>.

⁵⁷ **WALKER-ROBERTS, JAMES. 2022.** Eurosport. *'NO ALTERNATIVE' - Wimbledon defend decision to ban russian and belarusian players like daniil medvedev.* [Online] 26. Apríl 2022. https://www.eurosport.com/tennis/wimbledon/2022/wimbledon-defend-decision-to-ban-russian-and-belarusian-players-like-daniil-medvedev-from-grand-slam_sto8901134/story.shtml.

Wimbledon za uloženie zákazu. Rozhodnutie All England Clubu je prvým prípadom, kedy majú ruskí hráči výslovný zákaz štartovať na elitnom tenisovom podujatí. ATP a WTA sa domnievajú, že vylúčenie ruských a bieloruských hráčov z Wimbledonu je nespravodlivé a domnievajú sa, že All England Club sa dopúšťa diskriminačného konania, ruskú inváziu na Ukrajinu však dôrazne odsúdili a vyjadrujú solidaritu s Ukrajinou. ATP a WTA odobrali All England Club body z rebríčka a WTA udelila England Clubu, hostiteľovi Wimbledonu pokutu 250 000 USD a Britským národným riadiacim orgánom (LTA) Pokutu 750 000 USD.⁵⁸

Na šampionáte v roku 2023, ktorý sa bude konať 3. – 16. júla tenisový Grand Slam Wimbledon vydal stanovisko, že bude akceptovať prihlášky od ruských a bieloruských hráčov, pod podmienkou, že budú súťažiť ako neutrálni športovci a nebudú žiadnym spôsobom financovaní Ruskom alebo Bieloruskom, vrátane tých, ktorí sú sponzorovaní od nimi prevádzkovaných alebo kontrolovaných spoločností.⁵⁹

3.7 Letné Olympijské hry v Paríži 2024

3.7.1 11. Olympijský Summit MOV

9. decembra 2022 sa konal 11. olympijský summit predstaviteľov všetkých zainteresovaných skupín olympijského hnutia, na ktorom mal Medzinárodný olympijský výbor (MOV) prerokovať spôsob návratu športovcov s ruským alebo bieloruským pasom na medzinárodné súťaže ako individuálnych neutrálnych športovcov na základe žiadosti olympijského summitu. MOV si výslovne vyhradzuje právo rozhodnúť o ich účasti vo vhodnom čase, aj keby sa považovali podľa príslušných medzinárodných federácií za kvalifikovaných. Toto vyhlásenie prišlo krátko po tom, čo Olympijská rada Ázie pozvala ruských a bieloruských športovcov, aby súťažili v regióne. Výkonný výbor MOV vydal 25. januára 2023 vyhlásenie s názvom „Vyhlásenie o solidarite s Ukrajinou, sankciách proti Rusku a Bielorusku a štatúte športovcov z týchto krajín“. Na summite bolo zdôraznené, že olympijské hry nemôžu zabrániť vojnám a konfliktom a nedokážu riešiť všetky politické a sociálne výzvy v našom svete, pretože to je oblasť politiky. OH však môžu byť

⁵⁸ **EUROSPORT. 2022.** Eurosport. 'UNFAIR' - ATP, WTA SLATE WIMBLEDON'S DECISION TO BAN RUSSIAN, BELARUSIAN ATHLETES FROM COMPETING THIS YEAR. [Online] 20. Apríl 2022. https://www.eurosport.com/tennis/wimbledon/2022/unfair-atp-wta-slate-wimbledon-s-decision-to-ban-russian-belarusian-athletes-from-competing-this-yea_sto8893480/story.shtml.

⁵⁹ **GREZ, Matias. 2023.** Edition CNN. Wimbledon to allow Russian and Belarusian players to compete this year. [Online] CNN, 31. Marec 2023. <https://edition.cnn.com/2023/03/31/tennis/wimbledon-russian-belarusian-players-2023-spt-intl/index.html>.

príkladom pre svet, kde všetci rešpektujú rovnaké pravidlá a jeden druhého a môžu otvoriť dvere dialógu a budovaniu mieru, ktoré vylúčenie a rozdelenie nerobia. Výkonný výbor MOV opätovne potvrdil záväzok olympijského hnutia pomáhať všetkým ukrajinským športovcom s cieľom vidieť silný tím Národného olympijského výboru Ukrajiny na OH v Paríži 2024 a zimných OH v Miláne Cortina 2026. Na dosiahnutie tohto cieľa MOV strojnásobil svoj Fond solidarity pre NOV Ukrajiny na 7,5 milióna USD, aby ukrajinskí športovci mohli pokračovať v tréningu a zúčastňovať sa súťaží. Všetky sankcie proti Rusku a Bielorusku, ktoré boli prijaté vo februári 2022 zostávajú v platnosti.⁶⁰

Strany olympijského hnutia odmietli akékoľvek politické zasahovanie do autonómnej právomoci športových organizácií rozhodovať o účasti v ich súťažiach, športové organizácie musia mať výhradnú zodpovednosť za rozhodovanie o tom, ktorí športovci sa môžu zúčastniť medzinárodných súťaží na základe zásluh a nie na základe politických dôvodov alebo pasov (pri všetkých rokovaníach sa zohľadnilo aj 70 ďalších prebiehajúcich konfliktov a vojen po celom svete).

3.7.2 Postoj Organizácie spojených národov

1. decembra 2022 Valným zhromaždením OSN bola konsenzom prijatá (vrátane vlád Ukrajiny, Ruska a Bieloruska) rezolúcia, že „veľké medzinárodné športové podujatia by sa mali organizovať v duchu mieru, vzájomného porozumenia a medzinárodnej spolupráce, priateľstva a tolerancie a bez diskriminácie akéhokoľvek druhu“, výslovne tiež uznáva „Olympijskú chartu a akúkoľvek formu diskriminácie nezlučiteľnú s príslušnosťou k olympijskému hnutiu“. To potvrdili aj rozsudky Súdneho dvora Európskej únie, že sankcie nemôžu byť založené len na osobe, ktorá je držiteľom pasu konkrétneho národa, ani sa nemôžu uplatňovať len na základe štátnej príslušnosti.

Experti OSN uviedli, že odporúčanie MOV z roku 2022 vyvolalo vážne problémy priamej diskriminácie. Alexandra Xanthaki, osobitná spravodajkyňa v oblasti kultúrnych práv a Ashwini K.P., osobitná spravodajkyňa pre súčasné formy rasizmu, rasovej diskriminácie, xenofóbie a súvisiacej intolerancie, požiadali svetovú olympijskú organizáciu, aby zabezpečila nediskrimináciu akéhokoľvek športovca na základe jeho národnosti a zdôraznili, že od žiadneho športovca by sa nemalo vyžadovať, aby sa postavil

⁶⁰ **IOC. 2023.** International Olympic Committee. *Following a request by the 11th Olympic Summit.* [Online] 28. Marec 2023. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-issues-recommendations-for-international-federations-and-international-sports-event-organisers>.

na nejakú stranu konfliktu. S povolením MOV by športovci mohli dostať šancu zúčastniť sa na olympijských hrách v Paríži v roku 2024.⁶¹

Výkonný výbor MOV po diskusiách s expertmi OSN vydal 28. marca 2023 odporúčania medzinárodným federáciám a organizátorom medzinárodných podujatí, že športovci s ruským alebo bieloruským pasom musia súťažiť len ako individuálni neutrálni športovci, tímy športovcov s ruským alebo bieloruským pasom nemožno brať do úvahy, športovci a podporný personál, ktorí aktívne podporujú vojnu alebo majú zmluvu s ruskou alebo bieloruskou armádou, nemôžu súťažiť ani sa zúčastniť športových podujatí, každý individuálny športovec, rovnako aj všetci ostatní športovci musia spĺňať všetky antidopingové požiadavky a zároveň zostávajú v platnosti všetky sankcie, ktoré boli prijaté.⁶² MOV na tlačovej konferencii uviedol dva dôvody, prečo zmenil svoj postoj. Prvým dôvodom bola účasť ruských a bieloruských športovcov na niektorých medzinárodných športových podujatiach, najmä na tenisových turnajoch, kde nastúpili proti ukrajinským súperom. Druhým bolo vyhlásenie dvoch predstaviteľov OSN, ktorí radili MOV, že zakázanie účasti športovcov na hrách z dôvodu ich národnosti by bolo porušením ich ľudských práv.⁶³

3.7.3 Bojkot Olympijských hier v Paríži 2024

Medzinárodný olympijský výbor umožnil ruským a bieloruským športovcom zúčastniť sa medzinárodných súťaží v neutrálnom postavení. V súvislosti so zvýšeným povedomím o návrate Ruska do svetového športu začali čoraz častejšie hlasovať aj odporcovia takéhoto rozhodnutia. Hrozba bojkotu môže fungovať, pokiaľ sa neobmedzí len na malé krajiny, ktoré na olympiáde nie sú badateľné, ale k protestu sa pridajú aj veľké krajiny ako USA, Japonsko, Austrália a európske krajiny.⁶⁴ Ako prvá krajina s myšlienkou bojkotu prišla Ukrajina, prezident MOV Thomas Bach sa však k jej pripomienkam vyjadril jasne, vyhlásil, že hrozba bojkotu OH, o ktorých uvažuje Národný olympijský výbor

⁶¹ **Unatid Nation News. 2023.** UN news. *Independent UN experts laud IOC for considering Russian, Belarusian athletes / Human Rights.* [Online] Február 2023. <https://news.un.org/en/story/2023/02/1133077>.

⁶² **IOC. 2023.** International Olympic Committee. *Following a request by the 11th Olympic Summit.* [Online] 28. Marec 2023. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-issues-recommendations-for-international-federations-and-international-sports-event-organisers>.

⁶³ **T. PROKOPČÁK, M. ŠEBELA, M. FRANKO. 2023.** Zrada či alibizmus? Prečo by sa Rusi mohli vrátiť na športoviská. *Dobré ráno.* [Spotify] Bratislava : SME, 2023.

⁶⁴ **ČESALIN, Michail. 2023.** Championat. *МОК осадил Украину, заговорившую о бойкоте Олимпиады. Для России это хорошая новость [МОК осадил Украину, заговорившую о бойкоте Олимпиады].* [Online] 03. Február 2023. <https://www.championat.com/other/article-4982975-mok-osadil-ukrainu-zagovorivshuyu-o-bojkote-olimpiady-iz-za-uchastiya-rossiyan-horoshij-znak-dlya-rossii.html>.

Ukrajiny, je v rozpore so základmi olympijského hnutia a princípmi, ktoré zastáva. Bojkot je v rozpore s olympijskou chartou, ktorá zväzuje všetky NOV, aby sa zúčastnili olympijských hier vyslaním športovcov. Ako ukázala história, predchádzajúce bojkoty nedosiahli svoje politické ciele a slúžili skôr na potrestanie športovcov z bojkotovania NOV, olympijská charta stanovila po politickom bojkote letných OH v Moskve a Los Angeles v rokoch 1980 a 1984 prísne tresty za bojkot OH.^{65 66}

Prezident Ukrajiny Volodymyr Zelenskyj vyzval na úplný zákaz účasti Rusov, hovorca prezidenta označil plány MOV, ktoré umožnia Rusom zúčastniť sa, za pokus „povedať celému svetu, že teror je nejakým spôsobom prijateľný“. Stanislav Pozdňakov, šéf Ruského olympijského výboru naopak žiadal, aby mohli ich športovci súťažiť bez obmedzení.⁶⁷ To či Ruská federácia a Bielorusko budú môcť štartovať na letných olympijských hrách v Paríži 2024, zatiaľ ešte nie je rozhodnuté, organizačný výbor OH 2024 však tvrdí, že „športovci by nemali trpieť pre rozhodnutia, ktoré nemohli ovplyvniť“.

⁶⁵ ČESALIN, Michail. 2023. Championat. *МОК осадил Украину, заговорившую о бойкоте Олимпиады. Для России это хорошая новость [МОК осадил Украину, заговорившую о бойкоте Олимпиады]*. [Online] 03. Február 2023. <https://www.championat.com/other/article-4982975-mok-osadil-ukrainu-zagovorivshuyu-o-bojkote-olimpiady-iz-za-uchastiya-rossiyan-horoshij-znak-dlya-rossii.html>.

⁶⁶ T. PROKOPČÁK, M. ŠEBELA, M. FRANKO. 2023. Zrada či alibizmus? Prečo by sa Rusi mohli vrátiť na športoviská. *Dobré ráno*. [Spotify] Bratislava : SME, 2023.

⁶⁷ PANJA, Tariq. 2023. NY Times. *Olympics Open Path for Russians to Qualify for Paris 2024*. [Online] 28. Marec 2023. <https://www.nytimes.com/2023/03/28/sports/olympics/ioc-russia-belarus-paris-olympics.html>.

ZÁVER

Cieľom našej práce bolo analýzou obsahu z preštudovaných zdrojov zhodnotiť vplyv a prepojenie športu a politiky a mieru sily športovej diplomacie Ruskej federácie. Bakalársku prácu sme riešili v teoretickej rovine analýzy obsahu a na lepšie priblíženie problematiky v určitých oblastiach sme využili komparatívnu metódu.

Športová diplomacia sa začala formovať už od vzniku starovekých olympijských hier a formuje sa aj v súčasnosti. Šport sa stáva neoddeliteľnou súčasťou spoločnosti a nástrojom diplomacie na celom svete. Úvodné časti práce sa venujú teoretickým pojmom, akými sú diplomacia, šport a vývoj športu až po vznik samotnej športovej diplomacie a akým spôsobom využíva štát šport a športové podujatia na budovanie svojho mena a kontaktov v medzinárodnej sfére. Prostredníctvom veľkých medzinárodných športových súťaží krajina dokáže prezentovať svoju ekonomickú silu, poukázať na svoj vplyv, presadzovať svoje záujmy a tiež zatriktívniť svoj cestovný ruch. Preto je v záujme štátu organizovať a angažovať sa v budovaní medzinárodných prestížnych súťaží celosvetového charakteru, ako sú napríklad majstrovstvá sveta vo futbale, majstrovstvá sveta v hokeji alebo olympijské hry. Pri stále rastúcej popularite športu je však čoraz náročnejšie oddeliť politiku od športu. Aj z toho dôvodu je šport často využívaný štátmi ako nástroj zahraničnopolitickej rivality. Druhá kapitola je venovaná určeniu hlavného cieľa, čiastkových cieľov, popisu použitých metodologických postupov a spôsobu čerpania informácií. V tretej kapitole sme sa sústredili na športovú diplomáciu Ruskej federácie od jej vzniku až po súčasnosť. Analyzovali sme organizáciu športových podujatí svetových rozmerov Ruskou federáciou, ako bola Olympiáda v Soči v roku 2014, ktorej politické ciele neboli naplnené podľa predstáv. Recenzie na OH v Soči sa stretli s negatívnymi názormi na hry od ich ekonomického charakteru, cez veľký ekologický dopad na región, zhoršenie kvality života obyvateľov, až po porušovanie občianskych práv. Hostenie majstrovstiev sveta vo futbale v roku 2018 malo pozitívnejšie odozvy, Rusko sa poučilo z predchádzajúcej skúsenosti a chcelo si vylepšiť meno a postavenie na medzinárodnej scéne po ich odsúdení za anexiu Krymu a po kritike OH v Soči. Úspešná implementácia veľkých medzinárodných súťaží môže preukázať pripravenosť krajiny prevziať záväzky na realizáciu serióznych medzinárodných projektov, vystupovať ako zodpovedný účastník medzinárodných vzťahov a spoľahlivý a zodpovedný partner. Na príklade budovania Kontinentálnej hokejovej ligy môžeme vidieť silné politické väzby ľadového hokeja a politiky, Rusko si postupným rozširovaním ligy do zahraničia budovalo nové

medzinárodné kontakty a posilňovalo svoje meno v konkurencii s NHL. Ďalej sme analyzovali vplyv ruskej invázie na Ukrajinu, na vývoj ruskej športovej diplomacie a športu v Ruskej federácii. Invázia mala striktnú odozvu od Medzinárodného olympijského výboru, okamžité sankcie a vylúčenie z väčšiny svetových športových podujatí. Športové federácie sa tak pokúsili zabrániť šíreniu vojnovnej propagandy pomocou športovej diplomacie, prostredníctvom ruských športovcov, organizačného tímu a fanúšikov. Otázkou zostáva, aký to bude mať dopad na budúcnosť športovej diplomacie v Rusku a celkovo ruský šport, v súčasnosti môžu športové súťaže organizovať len pre krajiny, ktoré nie sú pod sankčným zoznamom a je otázne, či bude mať Rusko rozpočet na financovanie športových podujatí, nakoľko vojna je finančne náročná.

Z našej práce je možné vyvodit' záver, že politika a šport tvoria v momentálnom medzinárodnom prostredí neoddeliteľnú súčasť. Výsledky analýzy potvrdili, že Ruská federácia nie je výnimkou. Vstup štátu do športu prostredníctvom diplomacie nemusí mať vždy len pozitívne dôsledky. Na jednej strane to buduje štátu prestíž, meno, rozvíja turistický ruch, posilňuje ekonomiku, kolektivismus krajiny a rozvíja kontakty a spolupráce, ale na druhej strane to môže mať aj negatívny dopad na obraz a prestíž krajiny. Samotní športovci sú v takomto prípade trestaní za chyby štátu, ktoré môžu viesť až k suspendovaniu športovca alebo, ako to bolo v prípade štátom organizovaného dopingu, aj k odobraníu získaných titulov a vo výsledku aj znehodnotenie mena štátu v zahraničí. V súčasnom športovom svete sa na športových podujatiach medzi sebou neporovnávajú športovci, ale krajiny.

V práci sme sa zamerali na Ruskú federáciu, ona je však len jedným z príkladov zasahovania politiky do športu, športovú diplomáciu využívajú v súčasnosti takmer všetky krajiny sveta a veľké ekonomiky, ako je USA, Čína a iné krajiny, nie sú výnimkou. V práci sme dospeli k nastoleniu ďalších otázok, napríklad či je nutné, aby bol šport spájaný s politikou v takej miere ako v súčasnosti. Šport by mal byť nástrojom spájania, priateľských vzťahov, zdravého životného štýlu a vytvárania medzinárodných komunít na mierových a nadnárodných základoch.

Zoznam použitej literatúry

- ALI, Saleem. 2022.** National Geographic. [Online] 2022.
<https://education.nationalgeographic.org/resource/diplomacy>.
- CASTRO SOARES e CASTRO Andreia. 2018.** Rising powers project. *The 2018 FIFA World Cup: The Gains and Constraints of Russia's Soft Power of Attraction Through Football and Sports*. [Online] December 2018. <https://risingpowersproject.com/files/wp-content/uploads/2019/01/vol3.3-castro.pdf>.
- ČESALIN, Michail. 2023.** Championat. *МОК осадил Украину, заговорившую о бойкоте Олимпиады. Для России это хорошая новость [МОК osadil Ukrajinu, zagovoribšuju o bojkote Olimpijady]*. [Online] 03. Február 2023.
<https://www.championat.com/other/article-4982975-mok-osadil-ukrainu-zagovorivshuyu-o-bojkote-olimpiady-iz-za-uchastiya-rossiyan-horoshij-znak-dlya-rossii.html>.
- EUROSPORT. 2022.** Eurosport. *'UNFAIR' - ATP, WTA SLATE WIMBLEDON'S DECISION TO BAN RUSSIAN, BELARUSIAN ATHLETES FROM COMPETING THIS YEAR*. [Online] 20. Apríl 2022. https://www.eurosport.com/tennis/wimbledon/2022/unfair-atp-wta-slate-wimbledon-s-decision-to-ban-russian-belarusian-athletes-from-competing-this-yea_sto8893480/story.shtml.
- FIFA. 2022.** FIFA. *Bureau of the FIFA Council takes initial measures with regard to war in Ukraine*. [Online] 27. Február 2022.
<https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup/qatar2022/media-releases/bureau-of-the-fifa-council-takes-initial-measures-with-regard-to-war-in>.
- FOSBERG, Tuomas. 2022.** Taylor and Francis Group. *Sport as cultural statecraft - Russia and Kontinental Hockey League*. [Online] november 2022.
<https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/60252/1/9781000469240.pdf.s.224>.
- FREEMAN Chas. W. and Marks, Sally. 2022.** Encyclopedia Britannica. *diplomacy*. [Online] 2022. <https://www.britannica.com/topic/diplomacy>. Accessed 13 October 2022.
- GOLDSCHMIDT, Henry. 2023.** Sport shorts. *On icy ground: Kamila Valieva and the challenge of pleading "no fault or negligence" in anti-doping cases*. [Online] 03. Apríl 2023. <https://www.sports.legal/2023/04/on-icy-ground-kamila-valieva-and-the-challenge-of-pleading-no-fault-or-negligence-in-anti-doping-cases/>.
- GREZ, Matias. 2023.** Edition CNN. *Wimbledon to allow Russian and Belarusian players to compete this year*. [Online] CNN, 31. Marec 2023.
<https://edition.cnn.com/2023/03/31/tennis/wimbledon-russian-belarusian-players-2023-spt-intl/index.html>.
- HEERE J. TRUNKOS B.** fit publishing. *Sport Diplomacy: A review of how sports can be used to improve international relationships*. [Online]
https://fitpublishing.com/sites/default/files/pages_from_sportdiplomacy-011317-bw20.pdf.

History, Hockey. 2016. Hockey History. *KHL - Kontinental Hockey League*. [Online] 08. 11 2016. <https://hockey-history.com/khl-kontinental-hockey-league/>.

CHARTER, Olympic. 2021. olympics. *International Olympic Committee*. [Online] 2021. <https://olympics.com/ioc/olympic-charter>.

IDFI. 2020. Institute for Development of Freedom of Information. *Russian Sports and Politics*. [Online] 13. August 2020. https://idfi.ge/en/russian_sport_and_politics.

IIHF. 2022. International Ice Hockey Federation . *IIHF Council takes definitive action over Russia, Belarus*. [Online] 28. Február 2022. https://www.iihf.com/en/news/32301/iihf_council_announces_decisions_over_russia_belarus

International olympic committe. 2014. olympics. *IOC President says Thank You to Sochi*. [Online] 24. Február 2014. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-president-says-thank-you-to-sochi>.

International Tennis Federation . 2022. Itftennis. *ITF EGM UPHOLDS SUSPENSION OF RUSSIAN AND BELARUSIAN FEDERATIONS*. [Online] 09. Máj 2022. <https://www.itftennis.com/en/news-and-media/articles/itf-member-nations-ratify-suspension-of-russian-tennis-federation-and-belarus-tennis-federation-at-egm/>.

IOC. 2023. International Olympic Committee. *Following a request by the 11th Olympic Summit*. [Online] 28. Marec 2023. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-issues-recommendations-for-international-federations-and-international-sports-event-organisers>.

Kancelária prezidenta V. Putina. 2016. Kremlin. *Указ Президента Российской Федерации от 30.11.2016 - Об утверждении Концепции внешней политики Российской Федерации [Ukaz Prezidenta Rosijskoj Federacii ot 30.11.2016 - Ob utverždenii Konceptii vnešnej politiki Rosijskoj federacii]*. [Online] 30. November 2016. <http://kremlin.ru/acts/bank/41451>.

KIRIJA, I. V. 2017. cmd-journal. *HOW THE MEDIA STRUCTURE IN RUSSIA CONTRIBUTES TO THE STATE SPORT MONOPOLY AND CONCENTRATES THE MARKET OF SYMBOLICAL VIOLENCE*. [Online] 11. Máj 2017. <https://cmd-journal.hse.ru/article/view/7195/8210>.

KOBIERECKI Michal Marcin, STROZEK Piotr. 2017. Sport as a Factor of Nation Branding: A Quantitative Approach. *The International Journal of the History of Sport*. [Online] 29. November 2017. <https://sci-hub.se/https://doi.org/10.1080/09523367.2017.1403901>.

LESAYOVÁ, Terézia. 2014. Šport ako súčasť zahraničnej politiky štátu. Prípady letných olympijských hier v Číne 2008. [Online] 2014. <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/59473/120148850.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

MATHER, Victor. 2022. The New York Times. *Which Sports Organizations Have Penalized Russia?* [Online] The New York Times, 01. Marec 2022. <https://www.nytimes.com/explain/2022/03/01/sports/russia-ukraine-war-sports>.

- OLEGOVICH, Naumov Alexander. 2017.** *Sportivnaja diplomatija kak instrument "mjagkoj sily"/ Mirovaja politika [Спортивная дипломатия как инструмент «мягкой силы» / Мировая политика]*. Moskva : s.n., 2017.
- P.M. BRANNAGAN, R. GIBSON. 2014.** Leisure Studies. 'Soft Power and Soft Disempowerment: Qatar, Global Sport and Football's 2022 World Cup Finals', . [Online] 8. október 2014. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02614367.2014.964291>. 6.
- PANJA, Tariq. 2023.** NY Times. *Olympics Open Path for Russians to Qualify for Paris 2024*. [Online] 28. Marec 2023. <https://www.nytimes.com/2023/03/28/sports/olympics/ioc-russia-belarus-paris-olympics.html>.
- PARAMAGURU, KHARUNYA. 2014.** The Not So Sustainable Sochi Winter Olympics. *Time* . [Online] 30. January 2014. <https://time.com/2828/sochi-winter-olympics-environmental-damage/>.
- PAVOT, David. 2022.** Frontiers in Sports and Active Living. *A Gap or Lacuna in the World Anti-Doping Code? Remarks on the CAS Interpretation in IOC, WADA, and ISU v. RUSADA, Kamila Valieva and Russian Olympic Committee*. [Online] 05. Júl 2022. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fspor.2022.946608/full>.
- PLŠKO, Michal. 2005.** dspace. *Sportivnaja diplomatija [СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ]*. [Online] 2005. https://dspace.spbu.ru/bitstream/11701/10677/1/PLShKO_DIPLOM.pdf?fbclid=IwAR1nlw25bsQPLpMjvoZu1Ghi1RvNLhV-tDBghMOCYDTGpeSXWBTf7dxH7bs.
- ŠTULAJER Ivan, ŠTULAJER Matúš. 2016.** *Significance of sport in international relationship*. Banská Bystrica : Faculty of Political Sciences and International Realtion, Matej Bel University, 29. Február 2016.
- T. PROKOPČÁK, M. ŠEBELA, M. FRANKO. 2023.** Zrada či alibizmus? Prečo by sa Rusi mohli vrátiť na športoviská. *Dobré ráno*. [Spotify] Bratislava : SME, 2023.
- Team, IOC Media Relations. 2022.** International Olympics Committe. *IOC strongly condemns the breach of the Olympic Truce*. [Online] 24. február 2022. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-strongly-condemns-the-breach-of-the-olympic-truce>.
- Tuomas FORSBERG, Sirke Mäkinen. 2022.** *Russia's Cultural Statecraft*. New York : Routledge - Taylor and Francis Group, 2022. ISBN: 978-1-003-14178-5.
- Unatid Nation News. 2023.** United Nation news. *Independent UN experts laud Olympic Committee for considering Russian, Belarusian athletes / Human Rights*. [Online] 1. Február 2023. <https://news.un.org/en/story/2023/02/1133077>.
- V. POSTLETHWAITE, C. JENKLIN, E. SHERRY. 2022.** SPORT MANAGEMENT REVIEW . *Sport diplomacy: an integrative review*. [Online] 07. September 2022. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/14413523.2022.2071054?needAccess=true&role=button>.
- VELIKAJA Anna, SEMEDOV Semed. 2022.** *Rosijskaja sportivnaja diplomatija [РОССИЙСКАЯ СПОРТИВНАЯ ДИПЛОМАТИЯ]*. [Online] Február 2022. <file:///C:/Users/ninas/Downloads/rossiyskaya-sportivnaya-diplomatiya.pdf>.

- VLADIMIROVNA, Alexandra. 2020.** Reuters institute. *Sport as a part of the state propaganda system in Russia*. [Online] Máj 2020. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-05/Sportspropaganda.Final-%20Alexandra%20Vladimirova.docx%20%281%29.pdf>.
- Vladimirovna, BEZBORODOVA Irina. 2017.** Aktual'nye problemy sovremennykh meždunarodnykh otnošenij [Актуальные проблемы современных международных отношений]. *ДОПИНГОВЫЙ СКАНДАЛ В РОССИЙСКОМ СПОРТЕ: СПОРТ ИЛИ ПОЛИТИКА?* [Online] 2017. file:///C:/Users/PC1/Downloads/dopingovy-skandal-v-rossijskom-sporte-sport-ili-politika.pdf.
- WALKER-ROBERTS, JAMES. 2022.** Eurosport. *'NO ALTERNATIVE' - WIMBLEDON DEFEND DECISION TO BAN RUSSIAN AND BELARUSIAN PLAYERS LIKE DANIIL MEDVEDEV*. [Online] 26. April 2022. https://www.eurosport.com/tennis/wimbledon/2022/wimbledon-defend-decision-to-ban-russian-and-belarusian-players-like-daniil-medvedev-from-grand-slam_sto8901134/story.shtml.
- WALLACE Ava, GIAMBALVO Emily. 2022.** The Washington Post. *A timeline of Russia's state-sponsored Olympic doping scandal*. [Online] 11. Február 2022. <https://www.washingtonpost.com/sports/olympics/2022/02/11/russia-olympics-doping-scandal/>.
- WISNIEWSKA Iwona, ROGOZA Jadwiga. 2018.** OSW - Centre for eastern studies. *The 2018 FIFA World Cup in Russia – circuses instead of bread?* [Online] 17. September 2018. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2018-09-17/2018-fifa-world-cup-russia-circuses-instead-bread>.
- WONG Edward, BARNES E. Julian. 2022.** The New York Times. *China Asked Russia to Delay Ukraine War Until After Olympics, U.S. Officials Say*. [Online] 03. Marec 2022. <https://www.nytimes.com/2022/03/02/us/politics/russia-ukraine-china.html>.
- World Athletics. 2022.** world athletics. *World Athletics Council sanctions Russia and Belarus*. [Online] 1. Marec 2022. <https://worldathletics.org/news/press-releases/world-athletics-council-sanctions-russia-and-belarus>.